

DEN NORSKE KIRKE
Ungdommens kirkemøte 2016

Protokoll

Ungdommens kirkemøte 2016

30.september- 4.oktober 2016
Oslo bispedømme, Soria Moria Hotell

Innhold i protokollen

UKM 01/16 «Konstituering og forretningsorden»

UKM 02/16 «Orienteringssaker»

- Utval for ungdomsspørsmål
- Orientering frå organisasjonane og ungdomsråda i bispedømme
- Rapport frå Kyrkjemøtedelegatane
- Rapport frå Klimatoppmøtet i Paris

UKM 03/16 «Val av delegatar til Ufung og Kyrkjemøtet 2017»

UKM 04/16 «Reformator i dag»

UKM 05/16 «Det er jo derfor vi plar gjere det slik...» Om plan for kjønn og likestilling

UKM 06/16 «Dialog og sosiale medier»

UKM 07/16 «Rettfærdiggjørelse og nåde i dag»

UKM 08/16 «Hvem er så min neste»

UKM 09/16 «Hovudsak som skal førebuast til UKM 2017»

Tilleggsdokument:

- Resolusjon - Innmelding av menigheters barne- og ungdomsarbeid i organisasjoner
- Resolusjon - Frivillig arbeid og fraværsregler
- Resolusjon - Trosfrihet i den norske skolen
- Disse var med på UKM 16

UKM 01/16

Konstituering, statuttar og forretningsorden for UKM 2016

Ungdommens kyrkjemøte har både *statuttar* og *forretningsorden*. Ved å skilje mellom statuttar, som Kyrkjerådet har vedteke, og forretningsorden fastsett av UKM, er det Kyrkjerådet som vedtek dei grunnleggjande reglane og rammene for UKM, medan UKM sjølv har ansvar for praktisk gjennomføring av møtet.

Statuttar for UKM

1. Ungdommens kyrkjemøte arrangeres av sekretariatet i Kyrkjerådet. Utval for ungdomsspørsmål er med i førebuingar og gjennomføring av Ungdommens kyrkjemøte.
2. Ungdommens kyrkjemøte skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske læra.
3. Saker til Ungdommens kyrkjemøte må meldast til sekretariatet i Kyrkjerådet seinast 14 veker før møtet.
4. Ungdommens kyrkjemøte behandlar og uttalar seg i saker som angår Den norske kyrkje nasjonalt og internasjonalt. Ungdommens kyrkjemøte har rett til å melde saker til behandling på Kyrkjemøtet.
5. Ungdommens kyrkjemøte vel 4 representantar med tale- og forslagsrett til å delta på Kyrkjemøtet.
6. Delegater til Ungdommens kyrkjemøte:
  - 6.1. Ungdommens kyrkjemøte består av to utsendingar frå kvar av bispedømme i Den norske kyrkja, ein samisk utsending frå kvar av dei tre nordlegaste bispedømme, ein utsending frå Døvekyrkja i Oslo bispedømme, ein utsending frå kvar av dei organisasjonane som driv ungdomsarbeid knytt til Den norske kyrkja, medlemmer av Utval for ungdomsspørsmål og dei medlemmer av Bispedømmeråda, Kyrkjerådet, Samisk kyrkjeråd og Mellomkyrkjeleg råd, som er under 30 år. Dei fire representantene som vart valde til Kyrkjemøtet foregåande år vert inviterte til det påfølgande UKM med møte-, tale-, forslag- og røysterrett.
  - 6.2: Utsendingane frå bispedømme blir valde av og blant Ungdomsråda i bispedømme, som igjen må vere valde på Ungdomstinget i bispedømmet. Sekretariatet i Kyrkjerådet kan i særskilde tilfelle gi dispensasjon frå dette.
  - 6.3. Utsendingane frå organisasjonane blir nemte opp av landsstyre til organisasjonen eller liknande. Sekretariatet i Kyrkjerådet kan i særskilde tilfelle gi dispensasjon frå dette.
7. Observatørar på Ungdommens kyrkjemøte:

Døvekyrkja og organisasjonane kan sende ein observatør i tillegg til delegaten. Denne har tale- og forslagsrett. Kostnadene for opphald vert dekt av sende-eininga. Feltprestkorpset inviterast til å sende ein observatør. Denne observatøren må være medlem av Den norske kyrkja.
8. Ungdommens kyrkjemøte vedtek sjølv nærmare reglar og forretningsorden for gjennomføringa av Ungdommens kyrkjemøte.

Forslag til forretningsorden for Ungdommens kyrkjemøte 2016

Plenumsarbeid

1. Ungdommens kyrkjemøte arbeider gjennom plenumssamlingar og komitear.
2. Møtet blir leidd av tre dirigentar. Dei treng ikkje vere blant delegatane. Møteleiinga har plikt til å leie forhandlingane i tråd med dei reglane som til kvar tid gjeld for Ungdommens kyrkjemøte og vanleg møteskikk.
3. Når møtet begynner, skal det veljast eit teljekorps og referentar som under møtet rettar seg etter tilvisingar frå møteleiinga.
4. Når møtet begynner, skal det veljast valkomité. Det veljast ein person frå Utval for Ungdomsspørsmål (Ufung) og to av delegatane.
5. Delegatane teiknar seg til innlegg ved handsopprekking. Det er høve til å ha inntil to korte replikkar og ein svarreplikk til kvart innlegg.
6. Møteleiinga skal, når det er påkravd, regulere taletid og høve til replikk. Når møteleiinga ønskjer å setje strek, skal ein kunne teikne seg under innlegget til den neste talaren.
7. Den som teiknar seg til forretningsordenen, dagsordenen, voteringsordenen eller for saksopplysning, skal få ordet like etter siste talar. Forslag om å avbryte ei sak, oppheve at strek er sett eller gå direkte til røysting, skal takast direkte opp til votering.
8. I saker der det skal gjerast vedtak, skal behandlinga i hovudsaka skje både i komitear og plenumssamlingar. Ei sak går først til behandling i ein komité, som diskuterer seg fram til ei felles fråsegn som skal leggjast fram for møtet i plenum. Ei sak kan behandlast fleire gonger i plenum eller komité. Dersom ein komité kjem med ei delt innstilling, skal innstillinga frå både fleirtalet og mindretalet leggjast fram for plenumssamlinga. Saker kan òg behandlast direkte i plenum.
9. Delegatane har frammøteplikt til alle komité- og plenumssamlingar. Fråvær skal godkjennast av komitéleiaren eller dirigentskapet etter skriftleg søknad.
10. Ungdommens kyrkjemøte kan gi gjester og andre inviterte talerett. Ein representant for Metodistkirkens Ungdomsforbund blir invitert til å delta på Ungdommens kyrkjemøte, også komitémøta, med møte- og talerett.

Komitéarbeid

11. Sekretariatet i kyrkjerådet set saman komiteane og nemner opp ein leiar for kvar komité. Leiaren har ansvar for å koordinere arbeidet i komiteen.
12. Kvar komité skal ha nødvendig sekretærhjelp.
13. Komiteen vel den arbeidsforma og organiseringa som ein finn mest tenleg, for eksempel skiping av underkomitear.
14. For at ein komité skal vere vedtaksfør, må 2/3 av medlemmene vere til stades.
15. Komiteen presenterer innstillinga si ved byrjinga av behandlinga av den saka komiteen har hatt til behandling. Dersom komiteen leverer ei delt innstilling, skal mindretalet også få presentere synet sitt. Fleirtalet og mindretalet skal ha like lang taletid.

Røystingar og val

16. Før ein går til votering, gjer møteleiinga greie for voteringsordenen. Møteleiinga avgjer voteringsordenen i samsvar med god møteskikk, slik at forslag blir tekne opp til votering i logisk rekkjefølgje.

17. Røysting skal gjennomførast ved at det blir vist røysteteikn eller ved skriftleg røysting. Det kan berre røystast ved personleg frammøte. Vedtak skal ha alminneleg fleirtal. Ved val er det møteleiinga som fastsett voteringsordenen.

Delegatar til Ungdommens kyrkjemøte har røysteplikt. UKM kan vedta å fråvike dette prinsippet i enkeltsaker. Delegatar frå organisasjonane kan avstå frå røysting der organisasjonen har fatta eit vedtak som gjer at røysting er vanskeleg.

18. Ungdommens kyrkjemøte sender fire representantar med tale- og forlagsrett til å delta på Kyrkjemøtet. Tre representantar blir valde av Ungdommens kyrkjemøte, og éin representant blir utnemnd av Utval for ungdomsspørsmål.

Anna

19. Kyrkjerådetssekretariatet får fullmakt til å rette skrivefeil og til å gjere redaksjonelle endringar i protokollen.

Vedtak:

- UKM godkjenner forslag til forretningsordenen for UKM 2016.
- Innkalling og sakspapir er godkjende
- VAL:
  - Dirigentskapet for UKM: Petter Rønneberg, Einar Østerhagen og Karen Helene Bøhn Melhus.
  - Valkomité: Jørgen Johnsen, Silje Håve Smørvik, Nora Antonsen
  - Referentar: Inger Bore og Odd Erik Stendahl
  - Teljekorps: Rådgjevarar frå bispedømma og Kyrkjerådet

DEN NORSKE KYRKJA

Ungdommens kyrkjemøte 2016

UKM 02/16 Orienteringssaker

Det blei orientert munnleg om desse sakene:

1. Arbeidet med «Ung i kyrkja» i Kyrkjerådet og Utval for ungdomsspørsmål (Ufung).

Leiar for Utval for ungdomsspørsmål, Frøydis Indgjerdingen, orienterte om arbeidet med Ung i kyrkja i regi av dei sentralkyrkjelege råda sidan førre Ungdommens kyrkjemøte.

2. Rapport frå UKM-delegatane som tok del på Kyrkjemøtet 2016.

Orienteringa blei gitt av Einar Østerhagen, Anne-Lise Brenna Ording, Nora Antonsen og May Bente Anita Jønsson.

3. Rapport frå Klimatoppmøtet i Paris

Karen Helene Bøhn Melhus (Agder og Telemark) og Victoria Tobiassen (Sør-Hålogaland) deltok i Den norske kyrkja sin delegasjon på Klimatoppmøtet i Paris. Karen Helene Bøhn Melhus orienterte.

4. Rapport frå arbeidet i ungdomsråda og ungdomstinga i bispedømme, frå Sørsamisk kyrkjelyd og frå organisasjonane.

Delegatane frå kvart bispedømme og kvar organisasjon orienterte om arbeidet i bispedømmet/organisasjonen.

UKM 03/16 Val

Ungdommens kyrkjemøte gjennomførde to val under UKM.

1. Val av tre representantar til Kyrkjemøtet i 2017

Kyrkjemøtet er det øvste representative organet i kyrkja og blir av somme kalla kyrkjas «Storting». UKM sender fire representantar til å delta på Kyrkjemøtet 25.-31.januar 2017 i Trondheim. UKM delegatane møtast dagen før Kyrkjemøtet startar. Ein av desse fire representantane skal, i samsvar med UKMs forretningsorden, nemnast ut av Utval for ungdomsspørsmål. Dei tre andre skal veljast av UKM.

Dei som blei valde:

Nora Antonsen, 19 år frå Nord-Hålogaland

Ann-Elèn Leithaug, 23 år frå Norges Kristelige Studentforbund

Olav Brennsæter, 25 år frå NLM Ung

Vara:

Hannah Bekkelund, 17 år frå Oslo

Hermann Hamnes, 15 år frå Oslo

Pia Nilsson, 19 år frå Hamar

2. Val av to representantar til Utval for ungdomsspørsmål 2016-2018

Utval for ungdomsspørsmål (Ufung) er eit rådgivande organ for sekretariatet i Kyrkjerådet og spesielt for ungdomsrådgivaren i Kyrkjerådet. Ufung skal arbeide med saker som vedkjem ungdom i Den norske kyrkja nasjonalt og internasjonalt, og har eit spesielt ansvar i planlegginga og gjennomføringa av Ungdommens kyrkjemøte.

Dei som blei valde:

Silje Håve Smørvik, 22 år frå Nidaros

May Bente Anita Jønsson, 27 frå Møre og Samisk kyrkjeråd

Vara:

Ina-Helene Idsal, 19 år frå NMSU

UKM 04/16

Reformator i dag – i Luthers fotspor

I 2017 markerer Den norske kirke sammen med flere Lutherske kirker rundt om i verden at det er 500 år siden begynnelsen på reformasjonen. Luther var selv ung da han begynte å utvikle sine teologiske synspunkter om tro, makten kirken hadde og sakramentene. En del av den lutherske arven ligger i vår tradisjon for å sette evangeliet først og fortolke og re-fortolke evangeliet i lys av ny kunnskap. "Ecclesia semper reformanda est" kan oversettes som at kirken er i kontinuerlig reformasjon. Ungdommens kirkemøte 2016 tar oppdraget og arven fra Luther og de tidlige reformatorene på alvor, samtidig som man tar avstand fra noen av de mer problematiske sidene ved den lutherske arven, slik som Luthers antisemittiske holdninger.

I saken «Hva det vil si å være luthersk kirke i dag» (sak 04/09) uttalte UKM:

"(...) Samtidig har vi en luthersk arv. Martin Luther var prest og lærer på 1500-tallet, og satte i gang en stor reformasjon av kirken. Det har ført til at de som fulgte Luthers lære i dag kalles lutherske kirker, slik som Den norske kirke. For Luther var det viktig at evangeliet ble forkynt rett og var grunnlaget for all kristen tro og lære. Sakramentene, som er dåp og nattverd, er også grunnleggende viktige for kirken(...) Et av de viktigste poengene for Martin Luther, var at det er troen (på Jesus) alene som frelser. (...)Ikke noe mennesker gjør kan føre dem nærmere Gud, kun troen som gis som en gave."¹

Hva betyr det å være en reformator i dag?

Å være reformator i dag er å leve i spenningen mellom det å skape noe nytt, og det å finne tilbake til røttene. Reformasjonen førte til konfesjonalisering av kirkene og dannelse av nye kirkesamfunn. Luther begynte ikke med å spørre seg om hvordan han kunne gjøre avlatshandel og helgendyrkelse aktuelle i en ny tid. Han oppdaget kjernen i den kristne troen, og endte derfor med å gjøre radikale endringer som fortsatt har betydning, fem hundre år senere. Vi

Ordforklaringer

Evangelium: Ordet

evangelium kommer fra gresk og betyr "godt budskap". Når vi forkytter evangeliet forkytter vi budskapet om Jesus Kristus.

Reformasjon: Reformere

betyr å forme på nytt, fornye, omdanne. Martin Luther satte i gang startskuddet for reformasjonen i 1517, da han spikret sine 95 teser opp på Slottskirken i Wittenberg

Avlatshandel: En praksis

kirken hadde der folk kunne betale kirken penger for å få mindre tid i skjærsilden.

Antisemittisme:

Antisemittisme benyttes vanligvis som betegnelse for fiendtlige holdninger og handlinger rettet mot jøder fordi de er jøder.

Konfesjon: Kirkelig retning

som understreker trossamfunnets egenart og bekjennesskrifter.

Diakoni: Diakoni betyr

"tjeneste". I Den norske kirkes plan for diakoni fra 2007 defineres diakoni slik: "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Det er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet".

¹ <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/saksdokumenter-og-vedtak/ungdommens-kirkemote-20.06.2009---24.06.2009/> (sak 04/09)

mener derfor at kirkens «pågående reformasjon» må ha sitt utspring i de bibelske tekstene og bekjennelsesskriftene.

UKM 2016 mener at man må fastholde og oppløfte bekjennelsesskriftene til Den norske kirke, som er et felles grunnlag for de Lutherske kirker i verden. Disse tekstene er en plattform som gir en god forutsetning for å tolke evangeliet og vår egen tradisjon i lys av noe konkret. Men gode og varige endringer må også bunne i vår kristne arv. Hvis vi oppdager hvilket budskap vi forvalter, blir det også nødvendig for oss å gjøre det relevant for folk rundt oss. Reformasjon handler ikke bare om å lage noe nytt. Det handler om at kirken skal få formen tilbake; re-formeres, og være det den var ment til å være. Men i en ny tid kan det innebære helt nye uttrykksformer i praksis.

Trosopplæring er et helt sentralt ledd i å gjøre barn og unge til reformatorer. UKM 2016 mener at Den norske kirke trenger ungdom som er i stand til å reflektere om troen, og som ser hvilke konsekvenser den burde få for livet og kirken i dag. Kirkelige ledere og ansatte burde legge til rette for at ungdom kan være med å tolke de bibelske tekstene i lys av ungdommens egne erfaringer f.eks gjennom bibelgrupper eller andre samlinger. Trosopplæring er en sentral del av vår lutherske arv, og UKM 2016 mener at det fortsatt er en nøkkel for å kunne fortsette å være en reformerende kirke. I trosopplæringen må det være et større fokus på vår felles reformatoriske arv, ved å trekke frem Luther og de sentrale poengene i den Lutherske tro.

Møteplasser & Fellesskap

”Du skal vite at det å tjene Gud ikke betyr noe annet enn å tjene din neste i kjærlighet og gjøre vel mot ham om det så gjelder barn, hustru, tjener, fiende, venn, uten forskjell hvem han enn er som trenger deg til legeme og sjel, og hvis du enn kan hjelpe legemlig og åndelig. Dette kalles gudstjeneste og gode gjerninger”
– Martin Luther

Det å være kirke handler om fellesskap. Et viktig spørsmål er hvordan man ønsker at dette fellesskapet får sin form. I vår lutherske kirke er det en viktig grunntanke at medlemmene påvirker utviklingen av kirken. Derfor er det avgjørende at alle medlemmer må komme til orde, slik at man blir hørt. UKM 2016 mener derfor at det er viktig at det er en tidlig opplæring tilstede for å lære unge i dag til å la seg involvere og delta i beslutninger som har betydning for kirken.

UKM 2016 mener det er viktig å myndiggjøre ungdom til å være aktive bidragsytere og maktagere i Den norske kirke, ved å f.eks legge til rette for deltagelse i Gudstjenesten og beslutningsorganer, både lokalt, nasjonalt og globalt.

Ungdom er i en unik posisjon til å være med på å re-forme kirken, tilgjengelighet på informasjon og det mangfoldige samfunnet er noe ungdom i dag er vokst opp med, i større grad en tidligere generasjoner. Mange ungdom har også kontakt med mennesker fra hele verden via sosiale medier o.l. Dette nettverket er en styrke ungdom besitter i større grad enn tidligere. Vi er alle kalt til å være unge reformatorer i dag. Videre mener UKM 2016 at det er

helt nødvendig at ungdom blir gitt midler og rom til å skape nye møteplasser for å dele tro, tanker og erfaring.

Kirken må være tilgjengelig for ungdom og en naturlig møteplass for å lære, utforske og snakke om tro & tvil. Det kan f.eks skapes

samtalegrupper hvor ungdom kan diskutere tro, med en kirkelig medarbeider tilstede.

Menigheter må bli gitt de ressursene som trengs for å følge opp ungdom i større grad. Det må utdannes flere trosopplærere og det må bli brukt mer midler på å drive kontinuerlig ledertrening i menigheter i samarbeid med forskjellige kristne barne- og ungdomsorganisasjoner. Hvis den norske kirke skal kunne fortsette å være Norges folkekirke, med det ansvar det innebærer, og fortsette å være en kirke som er i stadig reform, må kirken gjøres mer tilgjengelig for ungdom. UKM 2016 har en rekke forslag til hvordan dette kan oppnåes:

- Få flere ungdom inn i kirkedemokratiet.
- Oppfordre kirkelige ansatte og ledere til å inkludere ungdom i forskjellig arbeid som pågår i menigheten, som f.eks Gudstjenester.
- Skape møteplasser hvor ungdom og engasjerte rådgivere/andre kirkelige medarbeidere kan diskutere utfordringer og muligheter.
- Gi ungdom ansvar til å tolke bibeltekstene, og bidra med mer bibelforståelse, ved å bli utfordret til å holde preken på gudstjenesten eller andakter på samlinger.
- Oppfordre ungdom i menigheter til å stille spørsmål og tørre å snakke om tro utenfor kristne miljøer.
- Inkludere ungdom i evalueringer som pågår i kirken.
- Videreutvikle gudstjenester som er rettet mot ungdom, og benytte seg av fleksibiliteten med tanke på når gudstjenesten avholdes og innholdet, som musikk o.l. Varierte gudstjenester kan trekke folk i alle aldre.
- Fortsette å arbeide for at hele menigheten kan samles rundt hovedgudstjenesten som ett fellesskap.
- Informere ungdommen i menighetene om kirkens ungdomsdemokrati og om kirkevalget.
- Kirken må være tilstede på utdanningsmesser, skolebesøk m.m.

Ungdom trekker ungdom. Kirken må gi ungdommen muligheten til å skape sitt eget rom i kirken i samarbeid med menigheten sin. Det er avgjørende for å få et eierskap og skape ett fellesskap der unge og eldre kan utvikle sin tro sammen med hverandre. UKM 2016 mener at ved å få ansvaret som unge reformatorer kan ungdom få inspirasjon til å ta eierskap og plass i kirken, og oppfordrer alle unge reformatorer til å bringe evangeliet ut til folk, f.eks ved å holde andakter eller gudstjenester andre steder en kun i kirkebygget. UKM 2016 mener det er helt avgjørende at menigheter samarbeider om å drive ungdomsarbeid. Det er også viktig å fortsette arbeidet med å gjøre gudstjenesten mer virkelighetsnær ungdom. For reformasjonen spilte musikken en helt sentral rolle, derfor mener UKM 2016 at det er viktig

at ungdom blir inkludert i valg av musikk i hovedgudstjenesten og ikke bare i ungdomsgudstjenester.

Språk

”Vi kan ikke benekte at selv om evangeliet har kommet bare ved Den Hellige Ånd og kommer slik hver dag, så kommer det likevel til oss og ved hjelp av språkene, og det er også ved hjelp av språkene at det utbres. Derfor må det også holdes oppe ved hjelp av dem”

- Martin Luther

Noe av det viktigste i vår reformatoriske arv er tilgjengeliggjøringen av Bibelen og liturgien. Luther kjempet for at ordet og sakramentene skulle være tilgjengelige og forståelige for alle, bibelen skulle kunne leses på folk sitt eget språk. Norge er et land med flere offisielle språk og med stadig flere og større språklige minoriteter. Menighetene må selv se hvilke utfordringer og ressurser som finnes lokalt, og hvordan bibeltekster, salmer og liturgi kan gjøres tilgjengelig for minoriteter i egen menighet. Ser vi ut over våre egne landegrenser er Luthers oversettelsesprosjekt langt fra fullført; det er fortsatt mange som mangler hele eller deler av bibelen på sitt språk.

Samisk språk & kirkeliv

UKM 2016 mener at det må legges til rette for at samisk kirkeliv blomstrer og blir satt på dagsorden, spesielt i områder med samisk befolkning. Samtidig mener UKM 2016 at samisk språk, kultur og kirkeliv ikke skal være utelukkende for menigheter/områder med samisk befolkning, men også være en del av hele Den norske kirkes virke. Fremdeles er ikke bibelen oversatt fullstendig til alle de tre samiske språkene. Både lulesamisk og sørsamisk bibelarbeid er på gang. Nordsamisk bibel kommer i ny oversettelse i 2019, den første siden 1896. Som Norges urfolk har samisk kirkeliv en helt sentral plass i Den norske kirke. Samer i Norge er en permanent minoritet og UKM 2016 mener at det alltid må være majoritetens oppgave å gi rom for samisk kirkeliv, kultur og språk i hele landet. KM 2011 vedtok Strategiplan for samisk kirkeliv, der det uttales at det skal sikres likeverdighet og synlighet. (KM 8/11)²Samisk kultur har en særskilt sterk tilknytning til naturen. Derfor er det viktig å påpeke forvalteransvaret mennesker har blitt gitt av Gud i skapelsen. Som unge reformatorer har samisk ungdom en særlig nærhet til dette forvalteransvaret for skaperverket.

Tegnspråk & Døvekirken

UKM 2016 holder fast ved at tilgjengelighet til de bibelske skriftene er avgjørende i kirkens pågående reformasjon. Døvekirken er et godt eksempel på at kirken kan fornye seg; ved bruk av teknologi har Ordet blitt tilgjengelig på en ny måte. Døvekirken lever i spennet mellom fornyelse og tradisjon. UKM 2016 mener at det er avgjørende at også hele Bibelen blir fullstendig oversatt til tegnspråk.

---

² https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/km_08_11_samisk_strategiplan.pdf

Diakoni & Politikk

”Det finnes ikke noen større gudstjeneste enn den kristne kjærlighet som hjelper og tjener de nødlidende” - Martin Luther

Diakonien er en vesentlig oppgave i kirken. Diakoni handler om at kirken kontinuerlig må være på leting etter å avdekke og å lindre nød og fortvilelse. Det kan for eksempel handle om ensomhet, grupper som faller utenfor eller flykninger. Dette handler om at mennesker og skaperverket ikke er til salgs. Vi som kirke må avdekke hvor uretten skjer og vise handlekraft i møte med dette. Som kirke er vi alltid kalt til å fremme rettferdighet. UKM2016 ser at diakonitjenesten i dagens kirke er en tjeneste som er lite synlig i store deler av landet. Det er et behov for flere diakoner i kirken, som aktivt arbeider ut mot institusjoner i samfunnet som f.eks sykehjem, skoler osv. og ikke minst rettet inn mot dagens ungdomskultur. Det å ha en tydelig diakonal tjeneste for ungdom, er med til å gjøre ungdom i stand til å ta ansvar for kirken og drive den kontinuerlige reformasjonen fremover. Derfor er det avgjørende med et godt samarbeid mellom ungdomsarbeidere og diakoner. UKM 2016 mener at ungdom har en helt sentral rolle i å drive diakonalt arbeid for sin neste. Det er viktig å presisere at ungdom må bli gitt muligheten til å bidra i menigheter rundt om i Norge, med flyktningshjelp, tiltak for eldre osv.

Kirken har til alle tider vært en etisk og politisk aktør, helt fra da Jesus kastet ut selgerne fra tempelet (Matt 21,12-13). UKM 2016 minner om at ungdom er både fremtid og nåtid i kirken, derfor spiller ungdommens stemme en avgjørende rolle når kirken uttaler seg om politiske saker. Fordi Den norske kirke er en folkekirke må den fortsette å være partipolitisk uavhengig. Likevel mener UKM 2016 at det er helt naturlig at kirken uttaler seg i konkrete situasjoner som berører det kristne verdigrunnlaget, som f.eks Forvaltningsansvaret over skaperverket, menneskerettigheter o.l. Politiske saker angår alle, også kirken, ettersom kirken er en del av samfunnet. UKM 2016 mener derfor at det er helt naturlig at kirken uttaler seg i konkrete situasjoner som berører det kristne verdigrunnlaget, som f.eks Forvaltningsansvaret over skaperverket, menneskerettigheter o.l. UKM 2016 mener det er viktig at Den norske kirke skiller mellom praktisk politikk og etisk prinsipiell politikk.

Tro i hverdagen

Luther kjempet for at troen ikke skulle være en aktivitet forbeholdt kirken og presteskapet, men at man også skulle få muligheten til å praktisere kristendom i sine hjem. Mennesker ble selv gitt ansvar og makt til å utforske troen. Gjennom å kunne lese Bibelen på sitt språk, synge salmer og økt fokus på bønn i hjemmet, oppnådde man en hverdagsliggjøring av troen som gjorde den mye mer tilgjengelig for allmennheten.

Reformasjonen satte i gang en bevegelse som blant annet innebar at husfolk skulle ha andakter, at man skulle be for maten i hjemmene, salmesang på morsmålet m.m. Luther laget den lille katekismen for å hjelpe hjemmene med dette.

UKM 2016 mener at hverdagsliggjøringen av troen i hjemmet er like relevant i dag som på Martin Luthers tid. Mange praktiserer tro utenfor hjemmet, i ulike kristne barne og

ungdomsorganisasjoner og aktiviteter. UKM2016 ønsker å revitalisere trospraksisen i hjemmet. Hvordan kan man skape trygge rammer i hjemmet for å snakke om tro? Det er en selvfølgelighet at ungdom også er med på å bidra til dette. Det er ikke bare bestemor som skal holde troen varm i familien. Ungdom i dag har unike erfaringer, som gir uttrykk i hvordan man tenker og praktiserer tro, gjennom musikk, bønn og dialog. Like viktig mener UKM 2016 at språket som brukes i gudstjenesten må bli mer tilgjengelig, man må etterstrebe et språk i forkynnelsen som er virkelighetsnært ungdom, og ikke virker fremmed og for akademisk.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer menigheter i Den norske kirke til å:

- Gi ungdom den naturlige rollen de har til å være med å tolke bibeltekster og bringe evangeliet ut, i samarbeid med kirkelige medarbeidere.
- Inkludere ungdom i utførelsen og utarbeidelsen av gudstjenesten og annet kirkelig arbeid.
- Gå i dialog med kommuner om en felles satsing på diakonale stillinger.
- Snakke om tro og trospraksis i hjemmet gjennom trosopplæringstiltak. Det oppfordres sterkt til å ha mer praksisrettet trosutøvelse, f.eks ved å vise nestekjærlighet ovenfor sin neste i lokalsamfunnet.
- Jobbe for å styrke ungdomsdemokratiet ved å sende ungdommer til bispedømmenes ungdomsting.
- I økt grad benytte seg av ressursene som ligger i det samiske kirkelivet i sitt menighetsarbeid, uavhengig av antall samer i menigheten.
- Skape nye møteplasser, som bibelgrupper/samtale grupper og arbeide for lederkurs, der dette ikke finnes.
- Ta i bruk ressurser og midler til å utvikle nye musikalske uttrykk f.eks ved å gå til innkjøp av instrumenter og lydanlegg.
- Identifisere språklige minoriteter i lokalmenigheten, og vurdere tiltak for å gjøre gudstjenesten mer tilgjengelig for dem.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer Kirkemøtet til å:

- Overføre mer beslutningsmyndighet til Ungdommens kirkemøte i saker som angår ungdom. Jmf. Prosessen med å utvikle ny kirkeordning.
- Legge til rette for at hele Bibelen snarest blir tilgjengelig på alle de tre samiske språkene, og kontinuerlig følge opp dette.
- Legge til rette for at hele Bibelen snarest blir tilgjengelig på tegnspråk, og kontinuerlig følge opp dette.
- Bevilge midler til kirkemusikken, slik at kirkemusikere sammen med ungdom kan utforske flere varierte musikalske uttrykk, f.eks til innkjøp av flere instrumenter og lydanlegg.

UKM 2016 utfordrer Samisk kirkeråd til å:

- Gjøre ressursene som ligger i det samiske kirkelivet mer tilgjengelig og synlig for menighetene.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer Kirkerådet til å:

- Revitalisere og fremheve sentrale poenger fra Luthers lille katekisme ved f.eks å lage en versjon for ungdom, med et mer ungdommelig språk og flere ressurser som salmer, og andre kristne sanger.
- Fortsette, og å intensivere rekrutteringsarbeidet til kirkelige stillinger, ved f.eks tilstedeværelse på utdanningsmesser, skolebesøk m.m
- Ta på alvor samisk tilknytning til naturen, ved å utvikle særlig politikk rundt forvaltning av skaperverket, i samarbeid med samisk kirkeråd.
- UKM 2016 oppfordrer Kirkerådet til å sette mobbing mot ungdom som praktiserer sin tro i samfunnet på agendaen. Religionsfrihet er en menneskerettighet.

UKM 2016 utfordrer Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål (UFUNG) til å:

- Utarbeide en sak til UKM 2017 om ungdomsdemokratiets plass i en ny kirkeordning.

UKM 2016 utfordrer kristne barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke til å:

- Sende delegater til bispedømmenes ungdomsting.
- Sende delegater til UKM
- Følge opp vedtak fra UKM og ungdomsting.

UKM 2016 utfordrer kirkemusikere til å:

- Utforske flere musikalske uttrykk, inkludere ungdom i videreutvikling av musikk i gudstjenesten, og andre sammenhenger.
- Arbeide for å bruke mer samiske salmer og samisk liturgi i hele landet.
- Bruke musikalske uttrykk bevisst for å fornye og gjøre tilgjengelig den Lutherske salmetradisjonen.
- Legge til rette for at ungdom kan medvirke i gudstjenesten med musikalske innslag m.m
- Inkludere ungdom i valg av salmer/sanger.

UKM 05/16

Om plan for kjønn og likestilling

«Det er jo derfor vi plar gjere det slik ...»

Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kyrkja (heretter kalla strategiplanen) i perioden 2015–2023 vart vedteken av Kyrkjerådet i juni 2015. Ungdommens kyrkjemøte 2016 har drøfta innhaldet i strategiplanen og støttar i all hovudsak måla og tilnærminga i planen. UKM vil medverke til at denne viktige planen blir meir synleg internt i Den norske kyrkja, slik at han kan bli gjennomført på ein god måte. UKM vil òg peike konkret på kva som kan gjerast for å utvikle likestillingsarbeidet i Den norske kyrkja vidare. I Den norske kyrkja vil det vere ulikt kor mykje alle kan stille seg bak alt i strategiplanen, og kor lett det lèt seg gjere å implementere alle tiltaka i kyrkjelydane. Vi kan leve med ulike tilnærmingar til likestilling i kyrkja, men UKM vil halde fast at hovudmålet i strategiplanen gjeld for alle.

I tråd med temaet for årets UKM, nåde, vil vi lyfte fram den plikta Den norske kyrkja har til å forkynne i praksis at nåden er for alle. Dåpen er lik for alle og gir alle tilhøyrsløse i Kristus som likeverdige. Alle menneske er skapte i Guds bilete, med same ukrenkjelege menneskeverd, og derfor kan vi ikkje gjere forskjell på folk. Den norske kyrkja må vere eit likestilt fellesskap der det er plass til alle menneske akkurat slik som dei er. UKM ønskjer at kyrkjelydane i Den norske kyrkja skal spegle mangfaldet i skaparverket.

Ein del av det å vere eit inkluderande kyrkjelydsfellesskap er å gi rom for personar med ulike kjønnsuttrykk og ulike kjønnsidentitetar. Ikkje alle har ein like eintydig kjønnsidentitet og/eller seksuell identitet. Alle menneske har eit samansett forhold til sitt eige kjønn, og kjønn er berre éin del av identiteten vår. Andre forhold, som til dømes alder, funksjonsevne, sosial status og etnisitet, samverkar med kjønn. UKM vil understreke kor viktig det er å forstå kjønn og likestilling i dette større perspektivet.

Trass i ei meir fleirdimensjonal tilnærming til kjønn er det i samfunnet framleis kjønnsstereotypiar om kva som er mannleg og kva som er kvinneleg. Meir eller mindre klare normer for akseptert åtferd kan vere så snevre at dei hindrar fri utvikling og utfolding for den enkelte. UKM vil framheve at arbeidet med likestilling i kyrkja må gi rom for variasjon og skilnader, slik at den enkelte kan oppleve eit stort spelerom med respekt for at vi er ulike.

UKM vil understreke kor viktig det er at strategiplanen spesielt har omtala lhbt-personar og andre skeive. Guds kjærleik til alle menneske har alltid vore der, sjølv om ein ikkje har klart å formidle dette. UKM beklagar all den diskrimineringa og ekskluderinga som lhbt-personar og andre skeive har vore utsette for frå Den norske kyrkja, og vil arbeide for at dette skal ta slutt. UKM vil oppmode Kyrkjemøtet – som det øvste organet i Den norske kyrkja, og leiaren for Kyrkjerådet – om også å gjere det same.

UKM meiner at språkbruken i strategiplanen ikkje godt nok inkluderer personar som ikkje identifiserer seg eintydig som menn eller kvinner. Derfor vil UKM peike på behovet for å jobbe meir med desse perspektiva i det vidare arbeidet med å setje strategiplanen ut i

Ordforklaringar:

Ordforklaringar:

lhbt-personar: lesbiske, homofile, bifile og transpersonar.

skeiv: personar som kallar seg skeive, ønskjer å utfordre oppfatningar om kva som er vanleg, naturleg eller normalt i samfunnet. Også dei som blir seksuelt tiltrekte av personar av motsett kjønn, kan omtale seg sjølve som skeive, med den grunngivinga at dei bryt med forventningar om korleis kvinner og menn bør sjå ut og te seg.

stereotypi: inngrodd, vanebunden, unyansert innstilling, oppfatning eller handling.

kjønnsidentitet: den personlege oppfatninga av kva kjønn ein er. Opplevinga er subjektiv og ikkje nødvendigvis i samsvar med den ytre anatomien til kroppen, eller med oppfatninga hos andre av kva kjønn ein er.

kjønnsuttrykk: måten ein bevisst eller ubevisst uttrykkjer kjønnsidentiteten sin på.

Kjelde: snl.no

livet, gjennom å ha ein konsekvent og inkluderande omgrepsbruk i omtale av lhbt-personar og andre skeive.

Det er alltid fleirtalet som har ansvar for å sjå til at det blir teke vare på mindretalet. Derfor må Den norske kyrkja jobbe aktivt mot haldningar og åtferd i kyrkja som kan føre til at nokon opplever å bli behandla som mindre verde enn andre.

Likestillingssak er ikkje eit spørsmål som først og fremst gjeld kvinner. Korleis makt blir brukt, er noko som alle treng å tenkje meir over. UKM ønskjer at fleire aktivt engasjerer seg i arbeidet for eit meir likestilt samfunn og ei meir likestilt kyrkje. Eit meir likestilt fellesskap er eit betre fellesskap for alle.

UKM har diskutert fire tiltak i planen og har desse konkrete utfordringane til Den norske kyrkja og samarbeidande organisasjonar:

«Leggje vekt på å få god balanse mellom jenter og gutar, kvinner og menn i barne- og ungdomsarbeid.»

(Strategiplanen s. 10)

UKM vil rette kritikk mot språkbruken i dette punktet fordi berre to kjønnsidentitetar er omtala. Ein må ha ein kjønnsnøytral omgrepsbruk som mål ettersom berre å trekkje fram to kjønnsidentitetar blir for snevert til at alle får oppleve at dei er inkluderte, og til å bevare ønsket om ein reell balanse i barne- og ungdomsarbeidet.

UKM strekar under at reelt mangfald og brei deltaking er noko av det viktigaste i barne- og ungdomsarbeidet i kyrkja. Når ein skal rekruttere leiarar, er det viktig å sjå etter personar med dei leiareigenskapane som trengst for å få ein best mogleg samansetnad av leiargruppa.

UKM uttrykkjer uro over ein statistikk som til dømes viser at berre 21 % av diakonane i Den norske kyrkja er menn, og at prosentdelen av mannlege diakonar minkar. I 2014 var berre 30 % av prestane i fast stilling i Den norske kyrkja kvinner.¹ I nokre bispedømme er berre 18 % av prestane kvinner. Blant teologistudentane har kjønnsfordelinga vorte jamnare. Sjølv om vi ser ei jamnare kjønnsfordeling blant teologistudentar i dag, er det ingen garanti for at alle endar opp som prestar i Den norske kyrkja i framtida. Rundt rekna éin av fire som fullfører teologistudiet, arbeider av ulike grunnar ikkje som prest.² Kyrkja må tilby gode og likeverdige arbeids- og lønnsvilkår.

Det trengst ei jamnare fordeling blant dei tilsette i kyrkjelydane for å få til eit positivt kjønns mangfald. Dei som tilset, må tenkje vidt for å oppnå dette. Ulike tiltak kan gi den ønskje rekutteringa til ei stilling, m.a. måten stillingar blir lyste ut på, og utforming av stillingane på ein måte som verkar interessant for fleire. UKM ber om at dei kyrkjelege utdanningsstadene held fast på ei mangfelt studentgruppe for å medverke til at tilsette i Den norske kyrkja skal representere så mange ulike kjønnsuttrykk som mogleg. UKM ønskjer at alle krav om å opplyse om samlivsform ved tilsetjingar i Den norske kyrkja blir fjerna.

UKM meiner det er viktig å ha ei jamn kjønnsfordeling blant leiarane i barne- og ungdomsarbeidet fordi deltakarane treng førebilete dei kan relatere seg til, også med

¹ Årsrapport 2014 frå Den norske kyrkja.

² <http://www.kifo.no/doc/rekrutteringsrapporti.pdf>

Fakta:

40 % av dei 16-årige jentene i Noreg har fått uønskete seksuelle kommentarar på internett det siste året, mot 13 % av gutane.
34 % av kvinner og 11 % av menn i Noreg har opplevd seksuelt overgrep.

Kjelde: nkvt.no

tanke på kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. UKM ønsker kristne ungdomsmiljø alle stader, som er attraktive for alle å ta del i, og som har leiingar som viser eit mangfald gjennom å vere gode førebilete for alle.

UKM vil rå kyrkjelydane og barne- og ungdomsorganisasjonane til å

- undersøkje kva for barn og unge som deltek i arbeidet, og setje i gang nye tiltak for å sikre breiare deltaking og større reelt mangfald
- delegere ansvar og oppmuntre barn og unge av alle kjønn til å ta på seg oppgåver og vere med på leiartrening
- leggje til rette for kritisk refleksjon i leiartreninga kring kjønnsroller og oppgåvefordeling
- formidle til barn og unge at det i kyrkja finst ulike syn på ekteskapet
- medverke til at ein tilset personar som i større grad speglar samansetnaden av den norske befolkninga, med tanke på t.d. kjønn og bakgrunn

«Vere bevisst på å vareta unge og vaksne lhbt-personar i kyrkjelydsarbeidet.»
(Strategiplanen s. 10)

UKM vil peike på at mange kyrkjelydar i dag ikkje har nok kunnskap om korleis ein kan inkludere lhbt-personar og andre skeive i kyrkjelyden. Det er viktig å vere nyfiken og open for at folk kan definere seg annleis enn ein ventar.

UKM vil rå kyrkjelydane og organisasjonane til å

- leggje til rette for opne møteplassar på tvers av kyrkjelydar og organisasjonar, der par og einslege med ulike kjønnsidentitetar og seksuelle orienteringar kan skape eit kristent nettverk
- jobbe bevisst med haldningar, omgrepbruk, kommunikasjon, liturgi og teologi for å vere reelt inkluderande, og med jamne mellomrom snakke om lhbt-spørsmål for å vise at ein er open og nyfiken
- leggje til rette for samtalar med ungdom om m.a. kjønn og identitet
- ha universelt utforma toalett i kyrkjelege lokale, ved for eksempel å fjerne skilta eller berre ha skilt der det står WC eller Toalett. Ein kan òg markere toalett med urinal

«Vidareutvikle arbeidet mot seksuelle overgrep og styrkje dei strukturane i kyrkja som medverkar til dette.» (Strategiplanen s. 11)

UKM meiner at dette punktet er svært viktig, og vil i arbeidet mot seksuelle overgrep inkludere seksuelt krenkjande språk og handlingar som ein kan bli utsett for. UKM set pris på det viktige arbeidet kyrkja gjer for å førebyggje og avdekkje seksuelle overgrep, særleg det som har vore gjort i regi av Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep. Ressursar dei har utarbeidd, som m.a. finst på suntogsant.no, må brukast meir. Ungdom treng råd og rettleiing om si eiga grensesetjing og om å respektere andre sine grenser, fordi det som blir rekna som normal seksuell praksis, blir påverka av m.a. populærkulturen og media. Dette må ein kome i gang med tidleg.

Systematisk opplæring av tilsette og frivillige er viktig, og det gjer at kyrkjelydane kan vere ein viktig ressurs på dette feltet. UKM ser at arbeidet mot overgrep må styrkjast på alle nivå, særleg på kyrkjelydsnivå.

UKM vil særleg peike på desse punkta som kristne organisasjonar, kyrkjelydar, kyrkjelege fellesråd, prosti, bispedømme og sentralkyrkjelege råd må jobbe med:

- Stille krav om at alle tilsette og frivillige leiarar skal lære om seksuelle overgrep, maktbruk og seksualitet.
- Alle frivillige leiarar som jobbar med barn og unge, må levere politiattest.
- Eldre barn, ungdommar og unge leiarar må jamleg bevisstgjera om grensesetjing, makt og roller, med særleg vekt på korleis ein bruker mobiltelefonar og sosiale medium på ein måte som ikkje krenkjer andre og heller ikkje øydelegg for ein sjølv.
- Alle kyrkjelydar og forsamlingar bør arbeide for ein open kultur der ein kan seie frå dersom ein opplever eller blir merksam på seksuelle overgrep eller trakassering.
- Kyrkjelydar og forsamlingar må ha ein lokal beredskapsplan ved overgrep, og ta alle mistankar om seksuelle overgrep på alvor.
- Ta i bruk materiell i kyrkjelydane som er utvikla av Mellomkyrkjeleg råd, Norges kristne råd, Kirkelig Ressurssenter og Kirkens Nødhjelp til menneskerettssøndagen 2016, med temaet «Retten til eit liv utan vald».
- Synleggjere kyrkjelydane og forsamlingane som ein lokal ressurs når det gjeld grenseoverskridingar og seksuelle overgrep, og samarbeide meir med aktuelle lokale aktørar som helseteneste, støttesenter, krisesenter, overgrepsmottak og andre. Tilby sjelesorg og støttesamtalar til personar som har vore utsette for vald og seksuelle overgrep.

«Motarbeide diskriminering og undertrykking av seksuelle minoritetar nasjonalt og internasjonalt.» (Strategiplanen s. 11)

UKM meiner at Den norske kyrkja må forplikte seg til å jobbe for at dei grunnleggjande menneskerettane til seksuelle minoritetar skal sikrast både i Noreg og i utlandet. Den norske kyrkja har eit ansvar for å gå i brodden som eit godt eksempel på desse områda.

UKM vil utfordre alle bispedømmeråd og kyrkjelege fellesråd til å

- vedta at dei ønskjer eit mangfald av søkjarar i alle tilsetjingsprosessar
- slutte å spørje om samlivsforma til søkjarane og dermed ikkje lenger gjere bruk av unntaket i § 16 i lova om forbod mot diskriminering på grunn av seksuell orientering: *Forbud mot innhenting av opplysningar ved ansettelse*

UKM vil særleg peike på desse punkta der dei sentralkyrkjelege råda bør jobbe for å motarbeide diskriminering og undertrykking av lhbt-personar og andre skeive:

- Støtte samarbeidande organisasjonar som jobbar for å fremje likestilling og lhbt-spørsmål internasjonalt, og protestere når rettane til seksuelle minoritetar blir krenkte.
- Ha dialog med kyrkjer og trussamfunn i Noreg om korleis dei kan fremje stillinga til kvinner og ta hand om seksuelle minoritetar.
- Bruke det økumeniske nettverket til Den norske kyrkja i Noreg og internasjonalt til å setje situasjonen for seksuelle minoritetar i verda på dagsordenen.

UKM 06/16 Dialog og sosiale medier

Innledning

Kirkemøtet 2016 (KM) sendte følgende utfordring til Ufung og UKM i saken Religionsmøte og dialog (fra vedtaksteksten):

Kirkemøtet ser behovet for styrket kompetanse og ber Utvalg for ungdomsspørsmål i Kirkerådet og Ungdommens kirkemøte om å innhente og dele unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet og særskilt reflektere over om det er mulig å drive dialog via sosiale medier.

Utfordringen til Ufung og UKM var altså todelt:

1. ... innhente og dele unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet
2. ... særskilt reflektere over om det er mulig å drive dialog via sosiale medier.

UKM har valgt å legge opp til en prosess over to år for å besvare utfordringen fra KM. I år ble spørsmålet om det er mulig å drive dialog via sosiale medier behandlet. Frem mot UKM 2017 er det laget bestillinger for innhenting av unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet. Disse bestillingene kommer til slutt i vedtaksdokumentet. De innsendte bidragene skal legge grunnlaget for en rapport som sendes til KM 2018. Kirkerådet vurderer om bidragene skal offentliggjøres som ressursmaterieill.

Er mulig å drive dialog via sosiale medier?

Kirkemøtets utfordring til UKM dreier seg om tros- og livssynsdialog. Kirkemøtet valgte å vektlegge følgende dialogdefinisjon for å fortelle hvilken holdning vi tar med oss inn i møtet med andre mennesker:

Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i en dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte. (Dialogsenteret Emmaus/Kirkelig dialogsenterers definisjon slik Anne Hege Grung har formulert den)

Definisjonen ovenfor vektlegger fysiske møter ansikt til ansikt. Bakgrunnen for det, finner vi i dialogfilosofien og i erfaringer fra dialogarbeid. Er sosiale medier dermed utelukket som arena for dialog på tvers av tro eller overbevisning? Kan for eksempel en kristen og en humanetiker møtes på nett og dele tanker og erfaringer om sin tro og sitt livssyn på en måte som er dialogisk?

Begrepet dialog kan favne vidt og omfatte samtaler om alt fra hverdagslige til eksistensielle tema. For at det skal være en dialog må den uansett kjennetegnes av at noe skiller den fra en liten ordveksling i forbifarten. UKM mener det er en nyttig øvelse å definere hva dialog er, basert på egne erfaringer og tanker. For oss kjennetegnes dialog av en respektfull og lyttende holdning, der felles interesser og gjensidighet åpner for at alle kan bidra som likestilte parter. Dialog er et samspill mellom partene hvor ingen har skjulte hensikter. Den rommer uenighet og muligheten for å være tydelig og ærlig. Denne forståelsen bruker vi inn i behandlingen av dialog og sosiale medier.

Språk på sosiale medier

Dialog ansikt til ansikt rommer mange ulike sider ved det å kommunisere: dialekt og språk, ordvalg, kroppsspråk, ansiktsuttrykk, setting, og så videre. Mange av disse måtene å kommunisere på blir borte gjennom sosiale medier. Samtidig har sosiale medier åpnet for «nye» språk og uttrykk som kan være krevende å sette seg inn i. Samtaler via sosiale medier skjer skriftlig, visuelt eller ved hjelp av lyd. Noen ganger brukes flere virkemidler samtidig, eller flere sosiale plattformer brukes på samme tid. Et eksempel er emotikoner (som også kalles emoji'er, for eksempel: 😊) som brukes på de fleste sosiale nettverksplattformer.

En av delegatene forteller: *Det er blitt helt vanlig å slenge på emoji'er på for eksempel SMS'er. De gangene jeg velger å svare uten emoji'er får jeg respons tilbake hvor de lurer på om jeg er sur fordi jeg ikke har brukt emoji'er! Og det selv om jeg har sendt en hyggelig SMS!*

En annen delegat forteller: *Det kan være vanskelig å forstå og tolke alle meldinger som sendes. Noen ganger blir jeg usikker på hva som egentlig menes. En gang sendte jeg melding om at jeg ønsket å ta fri fra deltidsjobben fordi jeg hadde kjøretime. Jeg fikk svar tilbake fra sjefen i en SMS hvor det stod: «OK!!!». Var han ironisk når han brukte tre utropstegn eller var det ganske enkelt OK at jeg tok fri? Vanskelig å vite noen ganger ...*

Emotikoner brukes for å uttrykke følelser og «kroppsspråk» som ellers ikke er tilgjengelig på skriftlige, sosiale medier. Men bruken kan lett føre til feiltolkninger og misforståelser som ikke lar seg oppklare umiddelbart.

Sosiale medier har medført at vi er tilgjengelig og på nett hele tiden. Kommunikasjon skjer døgnet rundt og på flere plattformer samtidig. Noen ganger føres en form for samtale på sosiale medier parallelt med en helt annen form for samtale ansikt til ansikt.

En av delegatene forteller: *Vi bør aldri krangle på chat. Jeg har en kompis, og vi ender ofte opp i krangler på chat. Han har litt dårlig ordforråd, og da er det ikke alltid like lett å forstå hva han sier og det oppstår misforståelser. Samtidig har vi aldri kranglet ansikt til ansikt. Litt rart med to parallelle verdener. Når du prater med folk på chat kan det være lettere å misforstå hverandre.*

Delegatenes historier illustrerer hvor vanskelig kommunikasjon på sosiale medier kan være. Språk skaper identitet, og påvirker vår måte å kommunisere på. Sosiale medier skaper åpne rom hvor du selv må definere når og hvor du må skjerme deg selv.

Situasjonsbetinget dialog

Sosiale medier har skapt nye arenaer for kommunikasjon og for samtaler. Dette er arenaer som utfyller de fysiske møtene. Men har de skapt nye dialogarenaer som kan sidestilles med møter ansikt til ansikt?

En av delegatene forteller: *Vi begynte i ny klasse på videregående. En av jentene i klassen var flyktning, muslim og hadde begrenset norskkunnskap. Vi gikk samme vei til skolen og kom en dag i snakk. Det ble naturlig for oss begge å snakke om tro, om det å være kristen og det å være muslim. For å utdype og forstå hverandres tro, begynte vi å tagge hverandre i bilder og videoer, samtidig som vi fortsatte å prate sammen på skoleveien og på skolen. For å forklare hva Eid betød for henne som*

muslim, tok hun med seg Eid-festmat til klassen, og da jeg var på Kirkemøtet fulgte hun litt med på hva som skjedde der. Etterpå fortalte jeg henne mer om hva som hadde skjedd på Kirkemøtet og hva det betød for kirken. Nøkkelen til en utvidet forståelse for hverandres tro ble sosiale medier, samtidig som vi fortsatte å snakke sammen i hverdagen.

Historien viser hvordan møter ansikt til ansikt og dialog på sosiale medier kan utfylle og berike hverandre. Historien er en positiv inngang til å behandle saken om dialog og sosiale medier. Den viser også at alle kan ta ansvar for å starte en dialog, og at det på en god måte kan involvere flere i dialogen over tid, slik delingen av festmat til Eid viser.

Alle dialoger er situasjonsbetingede. Det betyr at vi er avhengig av godt skjønn og god dømmekraft når vi kommuniserer med hverandre. Ingen blir automatisk kompetente dialogaktører selv om de vokser opp i og lever i flerkulturelle og flerreligiøse miljøer. God kommunikasjon krever trening og felles forståelse for hvordan vi kommuniserer med hverandre på en respektfull måte. Det er viktig å lære seg og å bruke gode verktøy for dialog i møter ansikt til ansikt. Det samme gjelder for kommunikasjon via sosiale medier. Kommunikasjon på sosiale medier krever kunnskap og forståelse for hvilken plattform vi er på, hvor åpen plattformen er, og hvilken situasjon eller kontekst vi kommuniserer inn i.

UKM mener sosiale medier har et stort, positivt potensiale i seg til å skape gode arenaer for kommunikasjon. Sosiale medier kan:

- Sette mennesker i kontakt med hverandre som ikke tidligere hadde mulighet for å møtes på grunn av store avstander, også over landegrensener, og på tvers av religiøse og kulturelle skiller.
- Gjøre at mange kan kommunisere med hverandre som ellers ikke kunne gjort det, for eksempel mellom døve eller hørselshemmede og andre som ikke kan tegnspråk. Skape arenaer for samtaler om tro og identitet, for eksempel med en nettprest. Dette kan foregå anonymt, eller under fullt navn i et lukket og trygt nettmiljø, der mennesker kan dele ting som de ellers ikke ville delt eller pratet om i et møte ansikt til ansikt. Dette krever plattformer som legger til rette for slike samtaler, og kan gjøres i samarbeid med miljøer som har kompetanse på feltet, slik som de kirkelige dialogsentrene.
- På ulike måter bidra til å skape bevissthet om tro og overbevisning gjennom delte lenker og «likes». Sosiale medier kan på sitt beste skape gode samtaler ansikt til ansikt som ellers ikke ville funnet sted.
- Trigge interesse og engasjement for viktige saker som ellers ikke ville fått oppmerksomhet.
- Bygge broer mellom mennesker som ellers ikke ville tenkt at de har noe til felles.
- For mange oppleves som mer tilgjengelig enn andre møteplasser. Her kan skriftlige og andre bidrag være mer gjennomtenkte og velformulerte enn det mange kan uttrykke muntlig i et møte ansikt til ansikt.
- Ofte ha lavere terskel enn andre møteplasser. Her kan de som føler seg ubekvem på andre arenaer nå frem med det de tenker og mener.

UKM mener sosiale medier på en god måte kan utfylle og bidra til dialog om tro og identitet. Sosiale medier kan likevel ikke *erstatte* møtene ansikt til ansikt. Mennesker trenger sosiale fellesskap i nærhet til hverandre. Derfor blir svaret på Kirkemøtets spørsmål om det er mulig å drive dialog på sosiale medier et «ja», men med en del forbehold. Vi tror det er mer fruktbart å fokusere på de

sidene ved sosiale medier som kan *bidra* til dialog og *utfylle* møtene som skjer ansikt til ansikt, slik vi har vist i punktene ovenfor.

Sosiale medier som arena for kommunikasjon er i stadig utvikling på godt og på vondt. UKM er fullt klar over at punktene ovenfor har en skyggeside. Uten muligheten for å lese kroppsspråk hos den eller de vi kommuniserer med er det også lett å misforstå og feiltolke hverandre. Det kan skape grobunn for sinne og frustrasjon som tas ut på negative måter i sosiale medier i stedet for ansikt til ansikt, der muligheten for å oppklare misforståelser kanskje er større.

Sosiale medier kan bli brukt negativt til å:

- Mobbe og trakassere andre blant annet fordi det er lettere på gjemme seg bak anonymitet eller avstand til den som blir mobbet. Noen eksempler på dette er hatefullt språk eller misbruk av bilder som er delt uten samtykke.
- Ekskludere andre fra informasjon og fellesskap. Dette kan gjøres bevisst eller ubevisst; noen kan bli ekskludert fra en chatgruppe eller ved at informasjon utveksles på en plattform som enkelte ikke er en del av.
- Isolere seg fra samfunnet utenfor internett og dermed fraskrive seg ansvaret for familie og venner, nærmiljø og lokalsamfunn.
- Bekrefte og forsterke fordommer mot mennesker og grupper gjennom valg av sosiale forum og kanaler.

Listen over utfordringer ovenfor er ikke unik for sosiale plattformer, men det kan virke som om det er lettere å for eksempel mobbe andre gjennom sosiale medier fordi trakasseringen ikke skjer ansikt til ansikt.

UKM mener det er viktig å «ta eierskap» over sosiale medier. Med det mener vi å bruke sosiale medier aktivt og på en positiv måte. Vi trenger opplæring i hvordan vi bruker ulike plattformer til ulike formål, og hvordan vi kommuniserer på nett. UKM ønsker å vektlegge utvikling og formidling av «kjøreregler» for bruk av sosiale medier. Vi ønsker at slike kjøreregler bygger på kjennetegnene for dialog.

Åpenhet for å snakke om tro og overbevisning

UKM ønsker å tilrettelegge for samtaler om tro og overbevisning på alle arenaer som ungdom og unge beveger seg på: i formelle og uformelle dialogsettinger, på sosiale medier, i skole og i fritid. UKM tror på et *livssynsåpent* samfunn der samtaler om tro fritt kan finne sted, og at det er naturlig å snakke om det. Dette krever *øvelse*: i å ordlegge seg, i å snakke på en forståelig måte om egen tro og overbevisning. Kirken må være tydelig på å ordlegge seg på grunnlag av kristen tro og kristent trosspråk, også der det kan føles mer naturlig å snakke i et sekulært eller nøytralt språk.

Videre arbeid med dialog frem mot UKM 2017

UKM 2016 utfordrer ungdomsrådene og organisasjonene til å innhente og dele unges erfaringer og kompetanse på dialogfeltet frem mot UKM i 2017. Dette er en viktig jobb som Den norske kirke, barne- og ungdomsorganisasjonene, andre kirkesamfunn og våre dialogpartnere blant andre religioner og livssyn, kan ha nytte av.

UKM ønsker derfor å samle inn bidrag som sendes til Ufung/ Kirkerådet i form av dokumenter, filer eller lenker til sosiale medier innen **20. april 2017**. De innsendte bidragene skal legge grunnlaget for en rapport som bearbejdes av UKM 2017 og sendes til Kirkemøtet 2018. Kirkerådet vurderer om bidragene skal offentliggjøres som ressursmateriell.

Vi ønsker bidrag med konkrete erfaringer fra arbeid med tros- og livssynsdialog fra menigheter, organisasjoner eller fra ungdomsrådene i bispedømmene. Bidragene kan gjerne være laget sammen med venner, bekjente og dialogpartnere med annen tro eller overbevisning.

Bidragene kan være i form av:

- Intervjuer eller samtaler med unge om tro og identitet (gjærne fra flere forskjellige tros- eller livssyn).
- Beskrivelser av dialogsamlinger eller dialogmøter som har vært gjennomført.
- Dialogopplegg som har vært gjennomført i konfirmantgrupper, speidergrupper, kor eller annet arbeid blant unge i menighetene.
- Samarbeid med andre tros- eller livssynssamfunn om diakonalt arbeid (innsamling eller arbeid til gode formål, osv.).
- Eksempler på god dialog på sosiale medier.
- Beskrivelser av studieturer med fokus på dialog.
- Bidragene kan leveres som dokumenter, filmopptak, lydfiler, bilder, osv.

UKM ønsker at bidragene utfylles med refleksjon blant følgende spørsmål:

- Hvem inkluderer dere i bruken av ordet «vi»?
- Tror dere det skapes nye «vi-fellesskap» på tvers av tro og overbevisning, kultur og språk, kjønn og identitet, der dere bor og i tilfelle hvordan?
- Hva tenker dere, på bakgrunn av egen erfaring, kjennetegner religionsdialog?
- Hvordan kan dere legge til rette for dialog gjennom aktiviteter og samarbeid, også via sosiale medier (dialog gjennom praksis, også kjent som «diapraksis»)?
- Hvordan kan dere snakke om tro eller overbevisning på en god måte?
- Hvordan kan kjøreregler for bruk av sosiale medier i dialog om tro og identitet være utformet? Og hvordan deler vi slike kjøreregler? Vi ber om innspill til dette.

UKM 07/16 Nåde og rettferdiggjørelse

Innledning

Rettferdighet, nåde og frelse er sentrale begreper i luthersk teologi. For en kirke som ønsker å følge i Luthers fotspor, og vil bidra til en bedre verden, er det viktig å arbeide videre med hvordan disse begrepene kan være relevante også i dag.

UKM fikk derfor som utfordring å reflektere rundt disse begrepenes relevans i dag med utgangspunkt i en assosiasjonslek med ord. Delegatene ble gitt fem sentrale ord i luthersk tradisjon: *Nåde, rettferdiggjørelse, frelse, tro og gode gjerninger*. De fikk i oppgave å koble disse ordene opp mot et dagsaktuelt tema eller en utfordring, som for eksempel *menneskehandel, identitet, klimakrise, fellesskap* og *selvrealisering* (i alt 25 ord). Refleksjonene og utfordringene som dukket opp, hvis man for eksempel satte sammen *rettferdiggjørelse* med *klimakrise*, ble så tatt med i komitéarbeid. Komiteen har dermed hatt et bredt utvalg av tema og refleksjoner som den har systematisert og bearbeidet inn i dette dokumentet. Fordi mange ungdommer med ulike og til dels motsetningsfylte erfaringer har uttalt seg, har vi også latt den ferdige teksten gjenspeile kontrasterende oppfatninger.

UKM ønsker å løfte frem disse refleksjonene spesielt for Kirkemøtet i Dnk, og for Dnks delegasjon til generalforsamlingen i Det lutherske verdensforbund i 2017. Dette er for å synliggjøre hvordan vi tenker at disse lutherske begrepene er aktuelle i dag, samt gi konkrete oppfordringer og oppmuntre til videre samtale om disse begrepene.

Tro og identitet

Mange innspill fra UKM-delegatene handlet om identitet. Troen på Jesus er viktig for identiteten vår, den gir mening og trygghet. Derfor har det ikke nødvendigvis så mye å si hva andre mener. Det oppleves likevel ikke alltid slik. Det knytter seg utfordringer til hva andre mener og sier. Det kan for eksempel være tøft å være kristen i møte med fordommer og mobbing, og det kan skape utrygghet. En annen utfordring kan være opplevelsen av å ha flere identiteter, eller å ha flere sider ved sin egen identitet. Å være ung og kristen kan føre til at en lever et dobbeltliv, ett liv innenfor og ett liv utenfor kirken. Det kan være en overlevelsesstrategi, og det kan gi en følelse av å ha flere ulike identiteter. Samtidig som det er naturlig å oppføre seg og snakke på forskjellig måte i ulike sammenhenger, og med ulike mennesker, er det viktig å være trygg på sin egen identitet, på seg selv og sin kristne tilhørighet, både innenfor og utenfor kirken.

Det er ikke enkelt å tro og ha en kristen identitet i alle sammenhenger. Selv om de aller fleste viser respekt for andres tro og prøver å forstå, finnes også de som vil motbevise troen, og kanskje gjør det på en svært høylytt måte. Da er det viktig å spørre seg om en kan leve med denne identiteten til vanlig og være åpen om hvem en er. Det er ikke slik at vi består av forskjellige deler som vi kan ta fra hverandre, men hvis vi er trygge i troen er vi også tryggere i møte med de mange stemmene i samfunnet.

Hvordan blir en trygg i troen, slik Jesus snakker om, i møte med samfunnets mange budskap, meninger og krav? Å høre forskjellige budskap på forskjellige steder kan gjøre oss utrygge på egen identitet.

Da er det godt å høre budskapet om nåden i Jesus Kristus. Men hvis kirken hvisker deg forsiktig i øret at Gud elsker deg og at du er god nok som du er, kan et kor av stemmer skrike noe annet i øret ditt når du kommer ut. Hvordan takler vi det? Skal vi ta igjen og rope høyere? Skal vi be den som hvisker om å heve stemmen? Skal vi sette munnbind på den som skriker? Dette handler ikke bare om hvem som skriker høyest, men om at vi opplever så mange krav og så mye press om perfektet fra så mange kanter, at Jesu budskap om nåde og frelse havner i skyggen. En av kirkens viktigste oppgaver er å si høyt og tydelig og gjenta at vi er elsket av Gud som vi er.

Troen i seg selv kan være en ressurs for trygghet. Men å ha en trygg identitet er ikke like enkelt dersom en føler seg alene, enten det er i eller utenfor kirken. En må oppleve å bli møtt med åpenhet og toleranse begge steder. Kirken har et ansvar for hvilke formelle og uformelle krav den stiller, og hva den forkynner om Gud. Kan jeg komme med hele meg selv til kirken, eller er det deler av meg selv jeg ønsker å skjule for Gud? Hvis vi ikke kan komme som vi er, har kirken en utfordring.

Det å ha fellesskap med andre som har samme tro kan skape trygghet og oppleves godt. Kirken kan være et slikt fellesskap, hvor vi snakker sammen på tvers av generasjoner. Da må eldre voksne være tydelige og kunne lytte til unge mennesker, slik at det ikke oppstår usikkerhet. Samtidig kan en oppleve seg som ensom hvis en er ung alene, vi har også behov for fellesskap med andre unge.

Identiteten vår dannes ikke i et vakuum, og vi er ikke likedan hele livet, vi utvikler oss. Identiteten vår blir på mange måter til når vi møter andre. Sånn er det både med vår identitet som personer og som kristne. Fordi det kan være vanskelig å snakke om tro får ikke den kristne identiteten alltid rom til å vokse. Derfor må vi slippe troen ut av det rent private rom og snakke om den i kirken, i et fellesskap, for også trosidentiteten vår dannes i møte med andre. Sang og bønn i fellesskap kan være viktig for å oppleve trygghet i troen.

Ensomhet og fellesskap

Ensomhet er noe mange kjenner på. "Ensomhet er at ingen kjenner meg" kan være en god beskrivelse på en negativ opplevelse av å ikke høre til. Vi lever på mange arenaer, men på de forskjellige arenaene vet ikke folk nødvendigvis hva vi gjør andre steder, eller hvordan vi har det. Hva kan kirken gjøre med det? Å komme til kirken og oppleve interesse for hvordan vi har det er viktig. Kirken må se hele mennesket. Kanskje er det vår hovedoppgave, å skape tilhørighet. Å gjøre en god gerning kan være noe så enkelt som det å være tilstede for andre og rekke ut en hånd til noen som ikke føler seg inkludert. En kan føle seg ensom som menneske, og ensom i troen. Noen ganger kan en føle seg mer ensom jo flere mennesker som er tilstede. Fellesskap trenger ikke å være mange personer i samme rom, men at en føler seg knyttet til en gruppe, at en føler tilhørighet. Én ting er det fysiske fellesskapet, men det som bidrar mest til følelsen av å være en del av fellesskapet er at den enkelte blir sett og kan være seg selv.

Hvorfor skal kirken skape fellesskap og tilhørighet? Et godt kristent fellesskap gjør det lettere å tro, å være kristen. Men fellesskap er også viktig for å hjelpe hverandre gjennom livet. Livet går i bølger, og det å ha noen å dele sorger og gleder med er viktig i seg selv. I tillegg er det godt å ha et fellesskap som ansvarliggjør oss. I det fellesskapet må en kunne snakke om livet. En skal ikke måtte ta på seg en

maske i kirken og late som at alt er fint og flott. Det handler om å få komme med hele seg selv, både for å få støtte, og for å være med å bygge hverandre opp.

Som fellesskap kan kirken, bedehuset, ungdomsklubben og andre steder være gode møteplasser. Gud ser hver enkelt, men de enkeltes behov er forskjellige. I mange menigheter er mange aktiviteter lagt opp for familier. Hvordan skapes det da plass for de som kan komme til å føle seg ensomme i slike aktiviteter? Hvordan lager vi ett fellesskap når vi ikke kan være et spesialfellesskap for alle? Vi vil være én kirke. På den ene siden er kirken en familie som inkluderer alle, hvor det ikke alltid må fokuseres på forskjellene mellom oss, men hvor vi kan dele fellesskap i tro. På den andre siden ønsker vi å ha spesielle tilbud i menigheten, slik som en familiegudstjeneste, for å trekke folk som kanskje ellers ikke ville ha kommet. Familier kan oppleve det som et trygt og godt sted å være fordi det er tilrettelagt for dem.

Vi må snakke om kvaliteten i menigheten som fellesskap. Det å føle seg alene i møte med menighetens sosiale liv, er en utfordring som er hele menighetens ansvar som fellesskap. Men det er også et særlig ansvar for menighetens ledere, som må være tydelig inkluderende. Her kan vi utfordre kirken og menighetene til å jobbe spesielt med hvordan vi inkluderer mennesker. En særlig utfordring er å bruke unge voksne, som ofte inkluderes lite i aktiviteter og oppgaver. Kvaliteten i et fellesskap avhenger også av hvordan fellesskapet forholder seg til de vi fort kan oppfatte som annerledes. Det er ikke nok "å møte annerledeshet" med "gode gjerninger", fordi kategoriseringen "annerledes" da blir enda tydeligere. Det er nødvendig å møte mennesker der de er, med de utfordringer de har. For at kirken skal være et fellesskap for alle, må vi frigjøre oss fra bås og kategorisering av mennesker. Alle er skapt i Guds bilde, og alle er annerledes. Vi er frelst fra kategorisering av hverandre til å leve i fellesskap med mangfold.

Likeverd og nåde

Hva skiller kirkens syn på mennesket fra verden forøvrig? Bibelen sier at vi er skapt i Guds bilde, at alle er like mye verdt i Guds øyne og at alle er elsket av Gud. Dette gir alle mennesker samme verdi. Sagt på en annen måte, er alle mennesker også like for Gud fordi alle trenger Guds nåde. Hvordan forholder vi oss da til at det er så store forskjeller i verden? Selv om mange land har forpliktet seg på å ta vare på menneskerettighetene, er det ikke alle mennesker som opplever at de har de samme rettighetene som oss. Her berører vi to tema som har med hverandre å gjøre. Mens menneskerettighetene er en sekulær betegnelse på at alle mennesker har like rettigheter, vil vi som kristne ofte snakke om at alle mennesker er like mye verdt i Guds øyne. Menneskerettigheter og likeverd er derfor to ulike begreper som sier noe om menneskesynet vårt. Det er viktig å holde begrepene sammen selv om de har forskjellige betoning. Likeverd er et ord som for kristne er begrunnet i Guds nåde.

Likeverd kan også knyttes til rettferdiggjørelsen. Når vi som lutherske kristne snakker om rettferdiggjørelse, viser vi til Luthers lære om hvordan Gud i sin nåde gjør oss rettferdige overfor Gud ved troen på Jesus Kristus. Det betyr at alle mennesker har mulighet til å stå rettferdige overfor Gud, og dermed er likeverdige. Det er i utgangspunktet ingen som er bedre eller verre stilt overfor Gud. Men denne forståelsen reiser vanskelige spørsmål i en verden hvor det faktisk er forskjell på folk. Det er ikke bare forskjell på folks rettigheter, men det er også forskjell på hva folk tror om rettferdiggjørelse. I møte med disse spørsmålene er det viktig å peke på at det er Gud som dømmer.

Det vi med sikkerhet kan si, er at da Jesus Kristus døde på korset for våre synder gjorde han det for alle. Dermed kan vi snakke om likhet. Ingen kan gjøre seg fortjent til Guds nåde, derfor stiller vi likt. For oss som kristne handler det derfor om å se på andre med det samme kjærlige blikket Jesus har på oss.

Hvordan ser vi på rettferdiggjørelse i møte med ekstremisme? Ekstremisme kan være et uttrykk for at det i utgangspunktet finnes et ulikt syn på seg selv og andre. Noen som tror de selv eier sannheten, bruker dette som begrunnelse for undertrykkelse. Rettferdiggjørelse og ekstremisme er ikke to begreper som ble koblet sammen hos Luther. Hos Luther blir rettferdiggjørelse brukt på en annen måte. Men det at vi som kristne tror at vi blir rettferdiggjort overfor Gud, må ikke kunne brukes som unnskyldning for å utføre ekstreme handlinger mot andre. Gud elsker oss, men det rettferdiggjør ikke at vi kan gjøre hva som helst. Her er det viktig å presisere at Luthers lære om rettferdiggjørelse og det å bruke denne læren for å rettferdiggjøre gjerninger er to forskjellige ting. For eksempel ville det å forfølge noen for sin tro være en ekstrem handling. Trosfrihet er en menneskerett. Når vi selv bruker denne menneskeretten til å forsvare vår egen tro, må vi ha klare innvendinger mot forfølgelse av mennesker med en annen tro. Én ting er å fortelle noen om sin tro, noe annet er å forfølge noen fordi de ikke tror det samme. Det ligger en spenning i forholdet mellom det å tro og det å respektere at andre velger å ikke tro det samme. Fri vilje betyr at Gud elsker oss så høyt at vi selv kan velge hva vi vil tro og gjøre. Det betyr også at vi har frihet til å velge å gjøre ondt. Er denne frie viljen et uttrykk for en nådig Gud?

Trosfrihet er et tema i skjæringspunktet mellom religion og politikk. Betyr det for eksempel at kravet om livssynsøytrale skoler er en form for politisk undertrykkelse? Eller er det en måte å unngå religiøs undertrykkelse på? På en måte kan diskriminering av trosuttrykk i skolen beskrives som en mild form for politisk styrt undertrykkelse. Men hvis vi løfter blikket og ser på verden, får vi fort øye på helt andre virkeligheter med politisk undertrykkelse. Eksemplet med livssynsøytrale skoler sier likevel noe om hvor vanskelig det er å skille religion og politikk.

Når vi som kristne snakker om likeverd og at Jesus lot seg korsfeste for alle, får det konsekvenser for hvordan vi forholder oss til brudd på menneskerettigheter, forskjellsbehandling og krenkelse av menneskers likeverd. Men hvordan ser vi på dem som begår disse handlingene, slik som ekstremistene og forfølgerne? Jesus sier: Elsk deres fiender! Selv om vi fordømmer gjerningene deres, må vi huske dette. Det kan være vanskelig å akseptere at samme menneskeverd som gjelder for dem som blir utsatt for undertrykkelse, også gjelder for dem som undertrykker. Dette må kirken fortsette å holde frem, selv om det kan være vanskelig. Her kommer det kristne synet på Guds nåde inn: det er ingenting vi kan gjøre for å fortjene tilgivelse. Vi stiller alle likt overfor Gud, og må vise hverandre nåde. Guds nåde overfor oss gjør at vi må jobbe videre med hvordan vi viser nåde, tilgivelse og forsoning uansett hvor vanskelig det kan være.

Prostitusjon er et eksempel på en konkret utfordring når vi snakker om ord som nåde, frelse og rettferdiggjørelse. Jesus selv snakker om og med prostituerte, derfor må vi møte dem på samme måte. Det er mange bibelske eksempler på sårbare og ødelagte mennesker som Jesus møter, og som også vi møter på forskjellige måter. Fortellingen om kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd og Jesus som møter henne med nåde, er et eksempel. Dette er et tema som berører oss dypt, prostitusjon og menneskehandel setter merker for livet. I denne sammenhengen snakker vi derfor om mennesker som er fanget i prostitusjon eller menneskehandel, og som vi ikke må dømme eller

tro har mindre verdi. En annen problemstilling ved prostitusjon er knyttet til synd. Det er ikke vår oppgave å dømme mennesker, men vi kan ha et dypt ønske om å hjelpe noen ut av en situasjon vi oppfatter som fornedrende. Slik sett snakker vi ikke nødvendigvis om å vise nåde, men vi snakker om frelse i betydningen frigjøring. Mennesket er ikke til salgs.

Heller ikke skaperverket er til salgs. Klimakrise og fattigdom er andre typer utfordringer, her snakker vi om menneskeheten og et helt skaperverk som trenger frelse. En konkret utfordring for kirken er å jobbe for en rettferdig klimaavtale. Men en helt annen utfordring er dypt personlig: kan jeg være frelst når jeg lever et grådig liv? Vårt forbruk og vår rikdom er andres fattigdom og klimaendringer. Vi har fått et forvalteransvar og Gud har skapt nok ressurser til alle, men vi driver rovdrift på ressurser og fordeler dem ujevnt. Kan gode gjerninger være med å bidra til skaperverkets frelse og til å bekjempe fattigdom? Er det nok? Vi må tenke at alt det vi eier og har tilhører Gud. Vi har et ansvar for å forvalte pengene våre til noe godt for andre enn bare oss selv. Det er til dels et personlig ansvar, men i kirken må vi hjelpe hverandre til å forstå og forvalte dette ansvaret, noe kirken i mange år har vært tydelig på. Her er det viktig å holde frem at alle de små tingene er med på å gjøre en forskjell.

Forståelsen av skaperverkets frelse som frigjøring handler ikke bare om noe åndelig. I forhold til vårt ansvar for skaperverket handler det om noe konkret: Vår frihet går ut over andres frihet. Når det gjelder klimakrisen er konsekvensene så permanente at frigjøring ikke betyr at verden kan vende tilbake til slik den var før. Som kristne kan vi tenke to ting om det, at vi er frigjort fra verden samtidig som vi er født i og med naturen. Vi skal være med å bringe himmelen til jorden. Dette innebærer ikke bare en åndelig dimensjon, men er en konkret utfordring og et konkret ansvar. Da Jesus besøkte Sakkeus sa han at i dag har frelse kommet til dette hus. Noe skjer med Sakkeus sitt forhold til Gud og med hans verdighet, og han gir det mangedobbelt tilbake. Frelsen for Sakkeus blir noe mer enn frigjøring fra åndelige kvaler. Frelsen blir noe som påvirker ham alle dager resten av hans liv. Det at vi er frelst, og det nye livet med Jesus bør føre til gode handlinger. Slik sett ser vi at nåde og rettferdiggjørelse, frelse og gode gjerninger henger sammen. Som Nelson Mandela sa; at å være fri er ikke bare å kaste av sine egne lenker, men å leve på en måte som respekterer og forsterker andres frihet.

UKM 2016 Oppfordrer

- Ufung og Kirkerådet til å ta vare på stikkordene fra assosiasjonsleken med ord, med tanke på mulige nye saker for UKM 2017
- Kirkerådet til å gjøre UKMs refleksjoner tilgjengelige for Kirkemøtet og Dnks delegasjon til generalforsamlingen i Det lutherske verdensforbund i 2017, som en ressurs til videre refleksjon i jubileumsåret for reformasjonen.
- Menigheter i Dnk til å gi tilbud om samtalefellesskap i mindre grupper og tilby rådgivningstjeneste for unge i menigheten. Det er også viktig at menighetene arbeider for at alle kirkelige arrangementer blir inkluderende.
- Prester og forkynnere til ta opp tematikken rundt tro og identitet, ensomhet og fellesskap i forkynnelsen
- Dnk og kristne ungdomsorganisasjoner til å gjøre ressursmateriell og ledertrening rundt identitet kjent og tilgjengelig. Videomateriell kan utvikles for å gjøre tunge tema lettere tilgjengelig.
- Unge mennesker til selv å ta et ansvar for å bli flinkere til å se det positive hos andre, og å vise at vi verdsetter andre.

UKM 08/16 – Hvem er så min neste?

Kirken og kirkelige organisasjoner har lang historie med å ta flyktingenes side i tider med uro i verden. I 1993 var hjelpearbeidere fra Kirkens Nødhjelp viktige for de som flyktet fra krigen i Bosnia-Hercegovina. I 1999 sendte biskopene brev til alle landets menigheter om å ta felles ansvar for flyktingene fra Kosovo. I 2016 kommer flyktinger og asylsøkere fra mange deler av verden, de fleste fra Syria, Afghanistan, Irak, Eritrea, Iran og Etiopia¹. Ungdommens Kirkemøte 2016 mener det er viktig at kirken fortsetter sitt engasjement, og har derfor behandlet og vedtatt dette dokumentet.

«Han gjør rett mot farløse og enker og elsker innflytterne i landet, så han gir dem mat og klær. Dere skal elske innflytterne, for dere var selv innflyttere i Egypt.» 5. Mosebok 10,18-19

I september 2016 har over 65 millioner mennesker blitt fordrevet fra sitt hjemsted på grunn av krig, krise eller forfølgelse.² I tillegg er et uvisst antall mennesker på flukt fra klimaendringer som har gjort hjemstedene deres ubeboelige, og antallet klimaflyktinger vil øke i årene fremover. Dette er mennesker som må bryte opp fra alt som er kjent, og ofte passere lange og farefulle avstander for å komme til trygghet. Ungdommens kirkemøte mener at dette er en utfordring både menighetene, medlemmene og ledelsen i Den norske kirke må ta på alvor og møte, og at staten har et særlig ansvar for trygghet, velferd og rettssikkerhet for de som er på flukt.

Kirkens engasjement for flyktinger

I lignelsen om den barmhjertige samaritan (Lukas 10,30-36) blir Jesus spurt om hvem som er vår neste. Svaret hans stikker dypt. Den som var en neste for den skamslåtte mannen var ikke av samme etnisitet, eller av samme sosiale klasse og hadde heller ikke samme tro som ham. Likevel så den samaritanske mannen det som sin plikt å støtte, stelle og betale for mannen som midlertidig var ute av stand til å ta vare på seg selv.

Som kirke er vi kalt til alltid å ta parti med de mest utsatte i samfunnet. Helt siden Jesu tid har disse verdiene blitt holdt frem som sentrale i kristne grupperinger, store som små. Det er ganske lett å se likhetene mellom lignelsen om den barmhjertige samaritan og dagens flyktingsituasjon. Mange står i det umulige valget mellom å risikere livet ved å bli i et krigsherjet hjemland, eller å risikere livet i forsøket på å unnsnippe grusomhetene.

Vi har et ansvar for hverandre. Ikke fordi vi har felles tro, felles nasjonalitet eller felles bakgrunn, men fordi vi alle er mennesker med samme egenverdi og samme ukrenkelige rett til liv. Dette ansvaret kommer til syne gjennom våre handlinger, våre verdier og våre holdninger til hverandre, men ofte blir de skjult av våre dårlige egenskaper: Fremmedfrykt, egoisme, selvtilfredshet og tanken om at vi «har nok med oss selv».

Ungdommens kirkemøte mener at vi som medmennesker derfor må begynne med oss selv for å bidra til å skape en trygg havn for mennesker på flukt. Vi må utfordre egne fordommer, tørre å ta initiativ til samtaler med fremmede mennesker og å øve oss i å se, respektere og tro på våre

¹ Kilde: Utlendingsdirektoratet

² Kilde: FNs høykommissær for flyktinger

nyankomne brødre og søstre. Slik vil vi bidra til å skape bedre lokalsamfunn og bedre forhold for alle som har flyktet hit.

«For jeg var sulten, og dere ga meg mat; jeg var tørst, og dere ga meg drikke; jeg var fremmed, og dere tok imot meg; jeg var naken, og dere kledde meg; jeg var syk, og dere så til meg; jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.»

Matt 25,35-36

Asylsøkere

I august 2016 bodde over 19 000 mennesker på asylmottak i Norge – over to tusen er under 18 år. Dette er mennesker med vidt ulik bakgrunn, men som har én ting felles – dager, uker og måneder fylt med venting på at deres søknad om asyl skal behandles av myndighetene i et fremmed land, i en fremmed kultur og med fremmede mennesker. For å gjøre ventetiden verdig hviler det et stort ansvar på mottakenes nærmiljø – på menigheter, på kommunen og på oss som medmennesker.

Asylsøkere er mennesker som tar seg til Norge uanmeldt og på egen hånd, og som søker om asyl etter å ha ankommet landet. Hvis en asylsøker får innvilget søknaden om asyl, regnes vedkommende som en flyktning etter FNs flyktningkonvensjon.

Ungdommens kirkemøte mener at kommunene må styrke sine tilbud for asylsøkere som venter på å få sine søknader behandlet. Gjennom at tolketjenester gjøres tilgjengelig for fritidsaktiviteter i og utenfor kommunal regi kan ventetiden gjøres mer håndterbar, og for dem som får innvilget asyl vil det kunne gi et godt utgangspunkt for videre integrering.

Menighetene i Den norske kirke spiller en viktig rolle for flyktninger og asylsøkere mange steder i landet.

Ungdommens kirkemøte mener det er viktig at tiltak rettet mot asylmottak både må ha elementer som alle kan delta på uavhengig av religiøs bakgrunn, samtidig som menighetene

må tilby kirkelige tjenester for kristne og andre asylsøkere som ønsker det. Det er aktuelt bør menighetene søke Utlendingsdirektoratet om støtte til å gjennomføre aktiviteter.

Den norske kirke har en intensjonsavtale med Utlendingsdirektoratet som skal sikre menighetenes mulighet til å delta i integreringsarbeidet lokalt. Ungdommens Kirkemøte mener menighetene også bør inngå forpliktende samarbeidsavtaler med lokale asylmottak. Slik blir menighetene sentrale i dette arbeidet. Her bør menighetene skape tiltak som bidrar til økt forståelse og respekt mellom asylsøkere og nærmiljøet, som fritidsaktiviteter, arenaer for språkutvikling, møteplasser for spesifikke deler av ulike kulturer (f.eks. mat) og lignende.

Overføringsflyktninger, ofte kalt kvoteflyktninger, er mennesker som fra utlandet har søkt FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) om å bli overført til et trygt område. Høykommissæren foreslår kandidater for Norge, som etter politiske signaler og intervjuer bestemmer hvem som skal overføres hit og få status som flyktninger etter FNs

Overføringsflyktninger

Ungdommens Kirkemøte mener at dagens system for håndtering av flyktninger gjennom FNs Høykommissær for flyktninger i utgangspunktet er en god ordning for å sikre at de mest trengende får tilrettelagt reise til, og integrering i det norske samfunnet. Samtidig mener vi at Norge tar imot for få overføringsflyktninger, og UKM mener at dette tallet bør heves betydelig.

Spesielt må de mest utsatte og forfulgte gruppene prioriteres for overføring til Norge, med et særlig fokus på personer med funksjonsnedsettelse. Dette er en gruppe som ofte opplever å bli forbigått og å se sine rettigheter krenket i flyktningleirer og i kontakten med flyktningsystemene – og som ikke har mulighet til å ta seg til et fremmed land på egen hånd.

Klimaflyktninger

Ungdommens Kirkemøte mener rettsstillingen for klimaflyktninger i dag er for svak, og at staters ansvar for disse er for utydelig og variabelt. Her bør Norge gå foran med godt eksempel og vurdere klimaflyktnings behov for bosted, stabilitet og trygghet på samme måte som andre flyktninger. Spesielt med tanke på at antallet klimaflyktninger er forventet å mangedobles i årene fremover er det viktig at lovverket gir forutsigbarhet og beskyttelse. Norge bør være sentrale i utviklingen av internasjonal rett på dette området.

Integrering

Nøkkelen for å få til god integrering ligger for kirken del i skjæringspunktet mellom mottak, flyktninger, menighet, frivillige og lokalsamfunnet. Kirken må være både tilgjengelig og *gjestfri* og utadvendt og *inviterende*. De viktigste forutsetningene for god integrering ligger i vellykket norskopplæring, knytting av sosiale bånd, forståelse av lokalsamfunnet og at en kommer i arbeid. Dette er områder der kirken gjennom ulike aktiviteter og gjennom å oppmuntre sine medlemmer til å ta egne initiativ kan bidra til god integrering lokalt.

Ungdommens kirkemøte advarer sterkt mot en «vi – dem»-tenkning der vi som lokalsamfunn skal være den aktive part som står for integreringsarbeidet, mens flyktninger blir redusert til uselvstendige og endimensjonale personer som kun har identitet som «flyktning». Som kirke må vi se hele mennesket, og legge opp til likeverdig deltakelse der etablerte og nytilflyttede kan lære hverandre å kjenne. Vi skal ikke kun være kirke *for* flyktninger og asylsøkere – vi skal være kirke *sammen*. Gjennom å se hverandre, respektere hverandre, tro på hverandre og løfte hverandres ferdigheter og gode egenskaper frem kan flere finne sitt hjem i kirken, i lokalsamfunnet og i landet og være ressurser og aktører i samfunnet.

Integreringens formål kan aldri være assimilering – at flyktninger eller andre migranter skal gi avkall på hele sin kultur og sine tradisjoner. Ungdommens Kirkemøte mener at ulike kulturer, historier og bakgrunner må kunne leve sammen i multikulturelle samfunn, der hverandres erfaringer blir til mangfold og berikelse, heller enn til ensretting og homogenisering. Respekt for hverandres kultur og tradisjoner må likevel aldri gå på akkord med menneskerettighetene. Den norske kirke er i sin natur mangfoldig, med samer, innvandrere, og ulike seksuelle, etniske og språklige minoriteter blant sine

En klimaflyktning er en person som blir fordrevet fra et område ikke på grunn av forfølgelse eller krig, men på grunn av konsekvensene av klimaendringene – flom, tørke, ekstremvær eller lignende. I 2014 ble ca 19,3 millioner fordrevet av disse årsakene¹. Klimaflyktninger har ikke status som flyktninger etter FNs flyktningekonvensjon, og har derfor færre rettigheter enn de som fordrives av krig og konflikt.

medlemmer. Det er et mål at flyktninger som kommer til oss skal erfare at dette mangfoldet er en naturlig del av vår kirke, og på den måten blir oppmuntret og invitert til selv å bli delaktig i menighetslivet.

Forventninger til staten

Hvordan vi mottar flyktninger og asylsøkere, og hvilke systemer som ivaretar deres rettigheter er et ansvar som hviler på våre folkevalgte i Stortinget og regjeringen. Ungdommens Kirkemøte vil understreke viktigheten av at dette ansvaret tas alvorlig. Når mennesker på flukt kommer til Norge må de møte et system som tar ser hele mennesket og tar deres behov på alvor, ikke bare de mest grunnleggende behovene.

Ungdommens Kirkemøte mener at norske myndigheters praksis med å internere³ barnefamilier på Trandum i praksis er fengsling. Dette er skadelig og traumatiserende for de utsatte barna, og burde avvikles umiddelbart. Det er viktig at våre myndigheter er sitt ansvar bevisst for at vi skal være et land der menneskerettigheter og menneskelig verdighet vurderes foran politiske skillelinjer og økonomiske og praktiske hensyn. Ungdommens Kirkemøte krever derfor at Norge overholder de internasjonale konvensjonene vi har inngått, og at de som har behov for det skal få vurdert sin søknad om asyl her.

Utfordringer

UKM 2016 utfordrer den norske staten til:

- å fortsette opptrappingen av antall kvoteflyktninger som tas imot
- å revurdere kravene til hvilke flyktninger som skal tas inn gjennom FNs program for kvoteflyktninger, og også
- å senke kravene for å få behandlet asylsøknad og innvilget asyl
- å verne om barns rettssikkerhet, og forby å internere barn og unge i mottak
- å overholde sine internasjonale forpliktelser inngått gjennom FNs flyktningekonvensjon
- å gå i front for å utvikle et humant og forutsigbart internasjonalt regelverk for behandling av klimaflyktninger der klimaflyktninger får samme rettigheter som flyktninger etter FNs flyktningekonvensjon

UKM 2016 utfordrer norske kommuner og fylkeskommuner til:

- å tilby tolking for flyktninger og asylsøkere på fritidsarrangement der det er behov for det
- å legge til rette for at unge som venter på svar på asylsøknad skal få delta i videregående utdanning
- å legge til rette for at asylsøkere og nyankomne flyktninger kostnadsfritt kan delta på f.eks fotballag og andre sosiale fritidsaktiviteter

---

³ Internering: frihetsberøvelse som ikke er straff for en kriminell handling, men som kontrolltiltak.
Kilde: Store Norske Leksikon

UKM 2016 utfordrer Den norske kirke og kirkens samarbeidsorganisasjoner til:

- å legge til rette for at asylsøkere og nyankomne flyktninger kan delta kostnadsfritt på folkehøgskoler, leirer og andre arrangement.
- å organisere fritidstilbud for unge som er kostnadsfrie og rettet mot både flyktninger, asylsøkere og unge fra nærmiljøet.

UKM 2016 utfordrer ungdomsrådene i bispedømmene til:

- å undersøke hvilke behov som ikke er dekket hos asylsøkere og flyktninger i bispedømmet, og bruke resultatene til å løfte en egen sak i Ungdomstinget.

UKM 2016 utfordrer menighetene til:

- å organisere åpne breddetiltak for sosialisering ved asylmottak, som verdensmiddag, fritidsaktiviteter, norskopplæring, spillkveld etc. Å invitere og tilrettelegge for at flyktninger og asylsøkere kan delta i kirkelige handlinger og inkluderes i menigheten
- å inngå samarbeidsavtaler med lokale asylmottak på bakgrunn av samarbeidsavtalen mellom Den norske kirke og Utenriksdirektoratet (UDI).
- å benytte seg av ressursmateriell som omhandler fremmedfrykt og flyktnings situasjon både i trosopplæring, i gudstjenester og i annet menighetsarbeid
- å tilrettelegge gudstjenesteprogram på flere språk, slik at en uavhengig av norskkunnskaper kan følge gangen og innholdet i gudstjenesten.
-

UKM 2016 utfordrer oss selv som medlemmer av organisasjonene, kirken, og våre nærmiljø til:

- å ta initiativ til å snakke med asylsøkere og flyktninger og bli kjent med hverandre
- å jobbe med å identifisere egne fordommer og utfordre dem
- å engasjere oss i lokalt arbeid for og med flyktninger og asylsøkere som frivillige⁴

---

⁴ Refugees Welcome to Norway: «Hvordan kan jeg bidra?»: <http://rwtn.no/faq-hvordan-kan-jeg-bidra/>

DEN NORSKE KIRKE
Ungdommens kirkemøte 2016

UKM 09/16

Forslag til hovedsak til UKM 2017

Hovedsak for 2017 som tar utgangspunkt i vedtak på UKM 2016. Dette skal være et fokusområde i alle organisasjoner, ungdomsråd og ungdomsting frem til UKM 2017.

UKM ber om at alle ungdomsråd og organisasjoner arbeider videre med utforingene fra sak 06/16 Dialog og sosiale medier. Prosessen er beskrevet i sak 06/16.

Ungdomsrådene og organisasjonene bes om å sende inn sine funn innen 20.april 2017 slik at det kan innarbeides i sakspapirene til UKM 2017 og rapporten til Kirkemøtet 2018.

Innmelding av menigheters barne- og ungdomsarbeid i organisasjoner

Bakgrunn

Det er ulik praksis i Den norske kirke når det gjelder innmelding av menighetens kontinuerlige barne- og ungdomsarbeid i en organisasjon.

I plan for trosopplæring, vedtatt ved Kirkemøtet i 2009 står det om eierskapet til menighetens barne- og ungdomsarbeid: *De frivillige kristne organisasjonene er en viktig ressurs i mange menigheter med sitt barne- og ungdomsarbeid og sine programmer for lederopplæring. De har kompetanse, organisasjonsapparat og vilje til å spille en rolle i kirkens trosopplæring. Mange steder vil et slikt samarbeid være avgjørende for å utvikle en systematisk trosopplæring for alle døpte. (...) Det er viktig at man lokalt prøver å få til et best mulig samarbeid, slik at trosopplæringsarbeidet kan virke rekrutterende til disse organisasjonene. Når det opprettes lag og foreninger i det kontinuerlige arbeidet i menigheten, er det naturlig at disse meldes inn i en nasjonal organisasjon. Dette gir et nettverk og tilgang til materiell, ulike arrangement, lederoppfølging og ressurser.*

TOP - Kapittel seks, side 34

UKM vil løfte fram de positive sidene ved samarbeid mellom menigheter og organisasjoner, og mulighetene de åpner for.

Økonomiske fordeler

Innmelding av grupper av barn, ungdom og unge voksne gir tilgang på Frifondsmidler. Dette tilsvarer i overkant av 300 kr i året per medlem. I en tid hvor Den norske kirkes økonomi er usikker, er det etter UKMs mening avgjørende å bruke de økonomiske kanalene som finnes. Innmelding av kontinuerlig menighetsarbeid i en organisasjon, vil utløse nødvendige midler.

Ekstra ressurser

Mange av barne- og ungdomsorganisasjonene har lokalt ansatte eller ansatte på krets- eller regionnivå. Disse utgjør ekstra ressurser for menigheten. De lager leirer og arrangementer som menigheten kan bruke i sin trosopplæring, og de kan følge opp enkeltgrupper. UKM mener det er en stor fordel om menigheter både styrker disse ressursene gjennom å melde inn sitt arbeid, og benytter seg av disse tilgjengelige ressursene.

Tilhørighet

UKM mener at tilhørighet til et større fellesskap er positivt. Å innmelde barne- og ungdomsarbeidet i en organisasjon kan i noen tilfeller svekke tilhørigheten til lokalmenigheten. Det er allikevel mange barn og ungdom som beholder en aktiv relasjon til Den norske kirke, etter å ha vært aktive i organisasjoner i oppveksten. Ikke minst er organisasjonstilknytning en stor fordel når man flytter for å gå på videregående skole eller studere. Organisasjoner gir nye bekjente i andre deler av landet, og det gir tilhørighet til et nasjonalt fellesskap. På denne måten øker organisasjonstilhørighet sjansen for at ungdom og unge voksne fortsetter i et kristent arbeid for ungdom eller unge voksne, i tillegg til å søke en menighet på et nytt sted.

UKM16 mener derfor at menigheter i Den norske kirke bør oppmuntre sitt barne- og ungdomsarbeid til å benytte seg av de mulighetene innmelding i en organisasjon åpner for.

Er ikke frivillig arbeid læring?

Resolusjonen adresseres til Kunnskapdepartementet, Utdanningsdirektoratet og LNU – landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjonene.

I dag kan elever få unntak fra fraværsregelen ved å dokumentere at de har en gyldig grunn. Dagens reglement legger til grunn at man som elev kan ha ti godkjente fraværsdager som unntas vitnemålet.

Ungdommens kirkemøte 2016 (UKM 16) mener at fraværsreglene i videregående opplæring er for rigid og at dens innvirkning på muligheten for ungdom til å drive frivillig arbeid i menighetene, som blant annet ungdomsledere i trosopplæringstiltak eller konfirmantledere, innskrenkes.

Fraværsreglene vil også kunne ramme deltakelse på den nasjonale plattformen i kirkedemokratiet, fordi grensen for unntatte fraværsdager er for lav.

Noen av de punktene som løftes frem som gyldige årsaker for å unnta elever fravær er både *politisk arbeid, hjelpearbeid og representasjon i arrangement på nasjonalt eller internasjonalt nivå*.

UKM 16 stiller spørsmål til hva politisk arbeid og hjelpearbeid faktisk betyr? I noen sammenhenger blir politisk arbeid likestilt med livssynsbasert organisasjonsarbeid. Både politiske, livssynsbaserte og ideologiske organisasjoner har et engasjement utenfor seg selv. Det handler om nettopp å gjøre en frivillig innsats for noen andre. I dag får *noen* elever unntatt fravær, mens andre får ikke med samme grunnlag til søknad. Elever som ønsker å være frivillig i Den norske kirke forskjellsbehandles altså ut ifra hvilken skole de går på. Man ser også at hvilke bestemmelser som ilegges det gjeldene regelverket er ulikt fra skoleeier til skoleeier.

Unge frivillige er gode rollemodeller og betyr mye for de gruppene de jobber med. Ungdomsledere i Den norske kirke har ofte et opplegg der de over tid går på ledertreningskurs. De får undervisning, oppgaver og veiledning og de er aktivt med i planlegging, organisering, gruppesamtaler, praktisk arbeid, ledelse og administrasjon av ulike tiltak. Ungdommene vokser og utvikler seg gjennom dette som ledere og mennesker.

Det er naturlig å vise til det *meningssøkende, skapende, arbeidende, allmenndannede, samarbeidende, miljøbevisste og integrerte menneske* i opplæringens generelle del i Læreplanverket for Kunnskapsløftet¹. Disse beskrivelsene utdyper formålsparagrafen i opplæringslova (§ 1-1)² og angir overordnede mål for opplæringen og inneholder det verdimeslige, kulturelle og kunnskapsmessige grunnlaget for utdanningen. Med det som bakgrunn mener Ungdommens kirkemøte at det er naturlig å gi frivillige i Den norske kirke unntatt fravær for sitt engasjement.

UKM 16 mener også at maktgrensen for antall fraværsdager for *denne type arbeid* som politisk arbeid, hjelpearbeid og frivillighetsarbeid er for lav eller bør fjernes. Vi vet at ungdommer som engasjerer seg i dag ofte er engasjert i ulike organisasjoner og på ulike nivåer. Med andre ord rammer fraværs grensen frivilligheten og dens læring.

¹ http://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf

² <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61?q=oppl>

Trosfrihet i den norske skolen

Resolusjonen sendes til: Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet.

Trosfrihet i skolen

UKM ønsker å understreke norske skolars forpliktelse til å tilrettelegge for at elever skal ha mulighet til å kunne praktisere sin tro på skolen. Tros- og livssynsfrihet er en av våre mest grunnleggende menneskerettigheter. Den norske grunnloven og flere internasjonale konvensjoner understreker ethvert menneskes rett til å ha en tro, til å kunne skifte tro og til å kunne praktisere sin tro både privat og i det offentlige rom.^{1,2}

I forbindelse med praktisering av tro i den norske skolen gir dokumentet *Rettleiar til skolen og skoleeigar om organisasjonars plass i skolen* viktige innspill, blant annet: "Når deltaking er frivillig skal ikkje organisasjonar med partipolitisk eller religiøs tilknytning bli handsama annleis enn andre barne- og ungdomsorganisasjonar i så måte."³ Dette er et dokument underskrevet av alle ungdomspartiene, LNU og Elevorganisasjonen. UKM16 ønsker at enhver skoleledelse tar denne oppfordringen på alvor, slik UKM11 også oppfordret til i resolusjonen UKM5/11.⁴

Skolen i et mangfoldig Norge

Norge blir et stadig mer flerkulturelt og flerreligiøst land. Dette er både en berikelse og en utfordring. Noen mener at et gjennomsekularisert samfunn der religion er forbeholdt den private sfære er den beste løsningen for å unngå konflikter eller å støte noen, jamfør debatten som pågår nå. UKM mener dette er feil vei å gå, både med tanke på å ivareta reell trosfrihet for den enkelte, og med tanke på å legge til rette for en konstruktiv dialog i et mangfoldig samfunn. Derfor er vi også bekymret over tendensen som har funnet sted spesielt de siste årene, der mange skoler har valgt å ikke ta hensyn til ønsker fra elevene om hvordan de ønsker å praktisere sin tro på skolen. Eksempler på dette er at skoler ikke har tillatt tilretteleggelse av stillerom⁵ eller å bruke skolens lokaler for å arrangere møter med religiøst innhold.

UKM mener at en livssynsåpen skole er den mest fruktbare løsningen i et flerreligiøst samfunn. Vi tror mer åpenhet fører til mer toleranse og gjensidig respekt på tvers av religioner og livssyn. Økt kunnskap kan bidra til mer forståelse og mindre fremmedfrykt og fordommer. I tillegg tror vi at en styrket trosfrihet på norske skoler vil være en nøkkel til bedre integrering av minoritetselever. Den dypeste identiteten til mange elever er knyttet til nettopp deres tro og livssyn. Tro er ikke noe de legger vekk når de er på skolen. Dette er også utdypet i UKM-resolusjon UKM13/12.⁶ Dersom vi legger til rette for at elever får praktisert sin tro på skolen, tror vi elever i større grad vil føle seg ivaretatt som hele mennesker.

---

¹ Vi understreker at trosfriheten slutter der den enkeltes tros- og livssynspraksis krenker andres rettigheter og friheter.

² <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettsloven>

³ http://www.nkss.no/wp-content/uploads/sites/2/2011/08/retteleiar_organisasjonars_plass_i_skolen.pdf

⁴ https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/ukm2011_vedtak_sak05.pdf

⁵ https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/ukm_2012_13_ja_til_stillerom_vedtak.pdf

⁶ https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/ukm_2012_13_ja_til_stillerom_vedtak.pdf

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2016

Disse var med:

Delegater:

ACTA

Mariann Raddum

Agder og Telemark

Karen Helene Bøhn Melhus
Chris Owe Guttormsen
Kai Steffen Østensen

Borg

Elisabeth Louise Mosserud Sæter
Daniel Lambert-Nielsen

Bjørgvin

Nora Baartvedt
Tove Anine Myhre Nielsen
Sigrid Straume Normann

Changemaker

Anne-May Agerup
Solveig Kildal

Feltprestkorpset

Einar Nordbakken

Hamar

Einar Østerhagen
Pia Nilsson
Olav Magnus Knutsen

KFUK-KFUM

Karen Elise Teigum

KFUK-KFUM speiderne

Klara Marie Borud

Laget

Ellen Johanne Weydahl
Elisabeth Eide

Møre

David Kringstad Grønvik
Marthe Walderhaug

Nidaros

Kevin Hoel Tårnås
Silje Håve Smørvik
Alex Ramstad Døsvik
Anna Malene Jønsson

NLM-Ung

Olav Brennsæter
David Skutlaberg

NMS-U

Ina-Helene Idsal

Norges Kristelige Studentforbund

Ann-Elen Leithaug

Nord-Hålogaland

Nora Antonsen
Oda Mortensen
May-Eldri Hanssen
Marja Gustad

Oslo:

Hermann Mjelde Hamnes
Hannah Bekkelund
Jørgen Foss
Kristin Skjøtskift
Katja Eidesen – Døvekirken

Stavanger

Karoline Ramsdal
Therese Egebakken

Sør-Hålogaland

Melinda Dorthea Eriksen
Ingrid Olsen
Mikkel Amma Kuljok

Tunsberg

Kristian Marthinsen
Henrik Wirak Onsrud
Sondre Karstad
Heidi Nordkvelde

Ufung:

Jørgen Johnsen
May Bente Anita Jønsson
Frøydis Ingjerdningen
Espen Holm
Anne-Lise Brenna Ording
Anja Kile Holtermann
Jan Christian Kielland

Ung Kirkesang

Elisabeth Spydevold

Andre medvirkende:

Sekretærer

Steinar Ims - MKR
Kristian Myhre - KR
Andreas Fosby – student TF
Beate Fagerli - MKR
Gaute Brækken – Kirkens ressurscenter

Stab

Randi Langkaas - KR
Maria Roysdatter Steinsvik - SKR
Paul Erik Wirgenes - KR
Kristine Aksøy - KR

Ungdomsrådgivere

Kjetil Viland - Agder og Telemark
Anne Grete Sivertsen - Sør-Hålogaland
Inger Bore - Tunsberg
Anne Kirsti Kjenne - Nord Hålogaland
Halvard Bjørkås - Hamar
Petter Rønneberg - Oslo
Torfinn Wang - Bjørgvin
Bjarte Øen - Stavanger
Odd Erik Stendahl - Nidaros

Bibeltimholdere

Bård Eirik Hallesby Norheim - NLA
Helga H. Byfuglien - Preses
Ida Vesteraas – diakon 13-20

Gjester fredag

Øystein Magelssen - KFUK-KFUM
Harald Hegstad - nestleder Kirkerådet
Karl-Johan Kjode - Laget
Stig Sunde - NMSU
Hans-Kristian Skaar - NLM-Ung
Kristian Sveinall Øgaard - ACTA
Atle Søvik - Menighetsfakultetet
Heidi Furustøl - KFUK-KFUM speiderne
Sivert Angell - Teologisk fakultet (TF)
Alf Petter Hagesæther - Feltprestkorpset
Martin Etnad - Presteforeningen
Anna Rebecca Solevåg - VID
Knut Erik Skarpaas – Sjømannskirken
Trude Halvorsen - Sjømannskirken
Gerd Karin Røsæg - KR
Anne May Grasaas - Oslo biskop
Håkon Watne – Oslo UR
Jeneba Christine Øgaard Kanu – Oslo UR

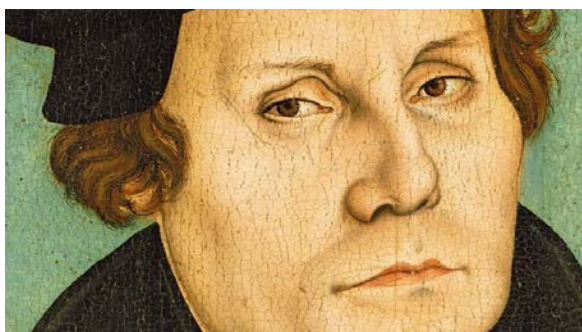
Andre gjester og bidragsytere

Stein Reinertsen - Agder og Telemark biskop
Jens-Petter Johnsen - Direktør KR
Kjersti Kolbjørnsrud - KR
Bjørn Eirik Bjerkreim Bentzen – Studenprest MF
Tonje Kristoffersen – Oslo bispedømme
Vidar Kristensen - KR

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2016

Takk for et flott UKM!